

Post
TARTU MAAKOHUS
REGISTRIOSAKOND
SISSE TULNUD

01-07-2003

45 ek 33089

SA EESTIMAA LOODUSE FOND

Majandusaasta aruanne

El.

Majandusaasta algus: 1. jaanuar 2002

Majandusaasta lõpp: 31. detsember 2002

Ärinimi:	SA Eestimaa Looduse Fond
Äriregistri kood	90001457
Aadress:	Riia 185a, Tartu 51014
Telefon:	07 428 443
Faks:	07 428 166
Põhitegevusala:	looduskaitse
E-post:	Elf@elfond.ee
Koduleht:	www.elfond.ee
Tegevjuht:	Toomas Trapido
Audiitorkontroll:	Ulvi Sloog - Rimess MRI OÜ
Järeldusotsuse kuupäev:	05 mai 2003

R

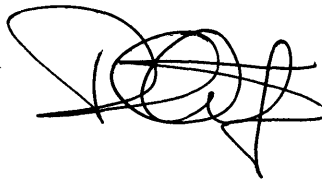
SA Eestimaa Looduse Fondi majandusaruande on kinnitanud:

TARTU MAAKOHUS
REGISTRIOSAKOND
SISSE TULNUD

01-07-2003

Juhatuse esimees:

Robert Oetjen



09.05.2003

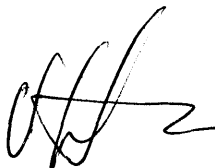
Juhatuse liikmed:

Toomas Trapido



02.05.2003

Urmo Lehtveer



07.05.2003

Gea Kõverjalg



04.05.2003

Irja Pärn

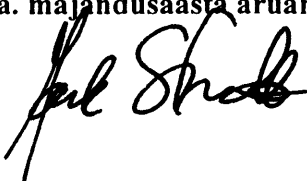


07.05.2003

01-07-2003

SA Eestimaa Looduse Fondi 2002.a. majandusaasta aruande on kinnitanud:

Nõukogu esimees Marek Strandberg

 7. mai 2003

Nõukogu liikmed:

Andres Haamer



Vootele Hansen

 30. mai 2003

Mati Kaal


07.05.2003

Jaan J. Leppik

30. juuni 2003

Kaja Lotman

volituse alusel Mati Kaal

Lotman 19.06.2003

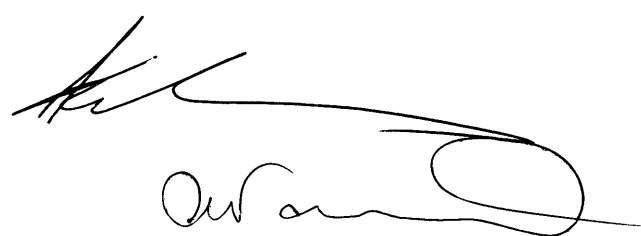
Ann Malts

 07.05.03

Rainer Nõlvak

 7.5.2003

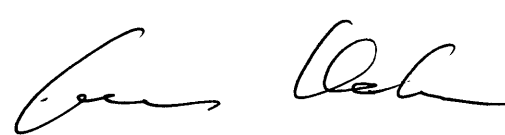
Allan Selin



Andres Tarand



Urmas Vahur

 07.05.2003

Katarina Veem

 7/5-2003

SA Eestimaa Looduse Fondi juhatus deklaratsioon 1-07-2003

SA Eestimaa Looduse Fondi juhatus on koostanud 2002. aasta...majandusaasta...aruande. Majandusaasta aruanne koosneb järgmistest osadest:

- 1 tegevusaruanne
- 2 raamatupidamise aastaaruanne
- 3 audiitori otsus
- 4 projektide lühiaruanded
- Lisa 1 keskkonnanaruanne
- Lisa 2 sotsiaalse mõju hinnang

SA Eestimaa Looduse Fondi juhatus kinnitab, et raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtunud Eesti Vabariigi raamatupidamise seadusest ja sihtasutuse seadusest ning, et rakendatud arvestusmeetodid on vastavuses hea raamatupidamise tavaga. Raamatupidamise aastaaruanne kajastab sihtasutuse finantsseisundit ja majandustulemusi ning rahavoogusid õigesti ja õiglasselt.

Juhatus kinnitab, et SA Eestimaa Looduse Fond on jätkuvalt tegutsev.

Kinnitatud aastaaruanne on esitatud 32 lehel. SA Eestimaa Looduse Fondi juhatus kinnitab, et et vastutab aastaaruande andmete õigsuse eest.

Tegevusaruande on koostanud Urmo Lehtveer
Raamatupidamise aastaaruande on koostanud Irja Pärn
Projektide lühiaruanded on koostanud Gea Kõverjalg, Urmo Lehtveer
Keskkonnanaruande on koostanud Anu Kõnnusaar
Sotsiaalse mõjude hinnangu on koostanud Georg Tamm

Robert Gustav Oetjen
juhatuses esimees

 09.05.2003

Irja Pärn
juhatuses liige, finantsjuht-raamatupidaja

 09.05.2002

Toomas Trapido
juhatuses liige, tegevjuht

 07.05.2003

Urmo Lehtveer
juhatuses liige, avalike suhete juht

 07.05.2003

Gea Kõverjalg
juhatuses liige

 07.05.2003

1 Sihtasutus Eestimaa Looduse Fond tegevusaruanne

1-07-2003

www.elfond.ee

Eestimaa Looduse Fond (ELF) on mittetulunduslik valitsusväline keskkonnaorganisatsioon. ELF loodi 1991. aastal ja tal on ligi 300 regulaarset eraisikust toetajaliiget Eestis ja välisriikides.

Kokku on ELF-il 2002. aastal töös 56 erinevat keskkonnakaitse, loodushariduse ja säästva arengu projekti. Fondi palgal oli 2002. aastal täistööajaga 24 inimest ja eeldatav käive 10 miljonit krooni, millest kolmveerand tuleb välismaistest allikatest. Eesti riiklike fondide raha moodustab ELFi eelarvest alla 10 protsendi. Tegevjuhtkonnale ja kõrgema juhtorgani liikmetele maksti 2002.a. tasusid summas 379 996 krooni. Tegevjuhtkonnale ei väljastatud garantiisid ega ei ole nendega seoses potentsiaalseid kohustusi. Töötajatele maksti tasu üldsummas 2 248 010 krooni.

2003.aasta üldeelarve maht on 1 698 143 krooni ning arenduskulude eelarve 2003.a. on 110 000 krooni, millest keskkonnainvesteeringuteks on ette nähtud 20 000 ja infotehnoloogia alasteks investeeringuteks 66 000 krooni.

ELF ja meedia

Eestimaa Looduse Fondi avalikkuses enim tähelepanu pälvinud sündmused 2002. aastal olid Linnueurovisioon, Keskkonnavestival Ööbikuorus ja Viljandi Pärimusmuusika Festivalil ette võetud prügisorteerimise kampaania.

Internetis toimunud Linnueurovisioonil osalesid linnud 21 Euroopa riigist ja see leidis kajastamist paljude Euroopa riikide meedias.

ELF-i üks olulisemaid töid on jätkuvalt keskkonnainfo laialdane levitamine ühiskonnas. Fondi regulaarselt ilmuvat Rohelist Väravat Maalehe vahel loeb iga kuu 140 000 inimest. Keskkonnateemalist raadiosaadet Roheline Värav KUKU raadios kuulab iga nädal vähemalt 40000 inimest. ELF teeb pidevalt koostööd kohalike ja vabariiklike lehtedega näiteks ebaseaduslike metsaraiete avalikustamisel.

ELF ja keskkonnaharidus

ELF-i enda jaoks on oluliseks teetähiseks 2002. aastal lastele mõeldud looduskooli rajamise algus Alam-Pedja looduskaitseala südames ühistöös looduskaitseühinguga Kotkas. Kooli tarbeks osteti 25 hektarit maad ja talukompleks, mille renoveerimine algab 2003. aastal.

Loodussõpradele oli oluline sündmus novembris ilmunud esimene ELF-i loodushäälte CD, mis on mitmeaastase loodushelide salvestamise projekti tulemus.

ELF on terve 2002. aasta jätanud jõupingutusi Tallinna loodushariduse olukorra parandamiseks. ELF-i toel loodi ja sisustati Kullo keskkonnaklass ja tehti erinevates linna/ ja riigiasutustes selgitustööd laste loodushariduse vajalikkusest.

Koolidele mõeldud loodusvaatluste projektis osalevad igal aastal ligi 60 kooli õpilased üle Eesti. Projekti raames tehakse ranniku, metsa ja siseveekogude vaatlusi.

ELF ja säästev areng

Jätkus ELF-i enda tegevuste keskkonnamõju hindamine. Üks tulemus on täieliku jäätmete sorteerimise ja komposteerimise süsteemi käivitamine ELF-i kontoris.

2002. aasta jooksul külastas ELF Eesti kõigi maakondade erametsaorganisatsioone ja

0 1-07- 2003

viis läbi küsitluse. Eesmärk on tihedam koostöö erametsaomanikega keskkonnahoidliku metsanduse propageerimiseks.

Alates 2002. aasta kevadest pakub tasuta keskkonnaõigusbüroo kodanikele ja kodanike ühendustele. Hetkel tegeleb ELF kümnekonna juhtumiga üle Eesti, kus seadusi või kohalike elanike huve eirates soovitakse alustada keskkonda kahjustavate projektidega. Ühtlasi toimetatakse pidevat seadusandluse muudatuste monitooringut ning nõustatakse teisi keskkonnühendusi juriidilistes küsimustes.

Ajalooliseks sündmuseks 2002. aastal oli esimese ELF-i poolt algatatud projekti käivitamine välismaal. Nimelt alustas ELF Eesti valitsuse rahastamisel Venemaal elavate Koola saamide ühiskondlikku liikumist toetavat tegevust. Saami projekti raames toetatakse saami mittetulunduslike organisatsioone ja nende taotlusi traditsioonilise looduslähedase eluviisi jätkamiseks. Septembris korraldati Koola poolsaarel Lovozeros esimene rahvusvaheline kojakonverents 100 inimese osavõtul.

ELF ja looduskaitse

ELF-i osalusel hooldati ja niideti 2002. aastal ligi 4000 ha poollooduslikke kooslusi Väinamere piirkonnas ja Alam-Pedja looduskaitsealal.

Eesti riigimetsa majandajale RMK-le omistati säästvat metsandust tunnistav FSC sertifikaat, milleni jõudmisel mängis olulist rolli ELF-i ja teiste keskkonnaorganisatsioonide aastatepikkune selgitustöö.

Jätkusid mitmed teised meie jaoks olulised projektid. Talgureiside projekti käigus viidi kaitsealade talgutöödele appi mitusada inimest nii Eestist kui ka Soomest, Rootsist ja Inglismaalt. Vanade metsade kaardistamise projekti raames selgitati paralleelselt Läti ja Leeduga välja veel kaitsmist väärivad metsaalad. Hülgeprojekt jälgis hüljeste käekäiku Läänemeres. Nahkhiire projekti raames inventeeriti mitmeid piirkondi üle Eesti ja korrastati nahkhiire talvituspaik Raadi mõisa keldris. Jätkus koostöö piirivalvuritega suurkiskjate liikumisteede selgitamiseks piirialadel.

Koostöö

Olulise sündmusena peab nimetama Eesti keskkonnakaitse organisatsioonide koondumist EKO ehk Eesti Keskkonnaühenduste Koja katuse alla. ELF-i algatusel on loodud EKO interneti leht ja EKO tegevust televisioonis reklaamivad klipid. EKO eesmärk on koondada jõudusid keskkonnakaitse huvide selgemaks esindamiseks avalikkuses ja riiklikul tasandil.

Suur osa ELF-i tegevusest põhinebki koostööl kohalike inimeste ja keskkonnakaitse organisatsioonidega. ELF-i pikaajalisteks partneriteks on peaaegu kõik Eesti suuremad kaitsealad ning mitmed omavalitsused. ELF teeb pikaajalist koostööd ka mitmete firmadega, kellest võib eelkõige nimetada Maalehte ja TELE2.

ELFi plaanid aastaks 2003

2003. aastal jätkub suurem osa eelpool loetletud tegevusi. 2003.a. alguses toimus Avatud Ruumi meetodit tutvustav juhtimiskoolitus, mida viis läbi meetodi väljatöötaja Harrison Owen USA-st. Koolitusest võtsid osa lisaks ELF-i töötajatele, tudengitele ja psühholoogidele ka põlisrahvaste esindajad, kelle iidsel tarkusel meetod suures osas põhineb.

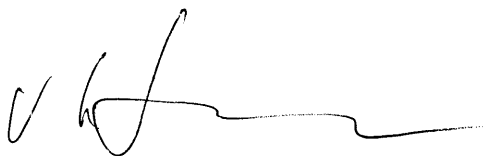
Raadio 4-s on 2003.a. kord nädalas eetris ELF-i venekeelne keskkonnateemaline saade "Zeljonoje Vrata". On oodata Rohelise Värava venekeelse portaali ilmutist.

Metsameediakojad, kus püstkodades arutletakse olulistel metsateemadel on leidnud juba tihedat kajastamist ajakirjanduses. Metsameediakojad jäävad avatuks kogu

0 1-07- 2003

aastaks.

Koola saami projekti tegevus laieneb tänu Taani riigi poolt antud toetusele.....
2003.a. on ELF-il plaanis hakata senisest laiemalt tegelema ökoehituse valdkonnaga.
Selleks on ettevalmistamisel projekt Norra riikliku ökoehituse programmi kogemuste
toomiseks Eestisse. ELF jätkab aktiivsemat tegevust jäätmekäitluse propageerimisel,
keskkonnaaruandluse sisseviimiseks firmades ning erametsanduse
keskkonnahoidlikumaks muutmisel. Koostöös Eesti Veeteede Ametiga on kavas
senisest suuremas mahus teha korrastustöid Eesti väikesaartel, milles saavad osaleda
ka talgureisijad.



Urmo Lehtveer
Avalike suhete juht
Juhatuse liige

0 1-07- 2003

2 Raamatupidamise aastaaruanne

Raamatupidamise bilanss seisuga 31.detsember 2002

	31.12.2002	31.12.2001
AKTIVA		
Käibevara		
Kassa	27707	13954
Raha pangas	1022266	364857
Kokku raha ja pangakontod	1049973	378811
Erastamise Väärtpaberid (2)	0	5920
Aktsiad ja muud väärtpaberid	0	5920
Nõuded rentnikele, ostjatele (3)	17745	6708
Ebatõenäoliselt laekuvad arved (3)	-200	-600
Nõuded töötajatele	898	622
Kokku nõuded ostjate vastu	18443	6730
Valuutatseki nõuded Hansapangale		0
Nõue ERA-pangale (3)	3417	8898
Ebatõenäoliselt laekuv raha ERA-pangast (3)	-3417	-8898
Viitlaekumised	0	2146
Muud Viitlaekumised (1)	1105839	687342
Kokku viitlaekumised	1105839	689488
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	6654	11350
Aruandvad isikud	38267	5395
Maksude ettemaksed	77328	20369
Kokku ettemakstud tulevaste perioodide kulud	122249	37114
Ostetud kaubad müügiks (4)	18712	2920
Ettemaksed hankijatele (4)	10234	2660
Kokku Varud	28946	5580
Kokku käibevara	2325450	1123643
Põhivara		
Maa ja ehitised (5)	1064178	914178
Muu inventar (5)	1093456	976756
Akumuleeritud põhivara kulum (5)	-932380	-634315
Kokku põhivara	1225254	1256619
Kokku aktiva	3550704	2380262
PASSIVA		
Ostjate ettemaksed toodete või kaupade eest		0
Võlgnevus hankijatele	14812	12812
Väljamaksmata projekti kulud	403743	136972
Väikeprojektikonkursi auhinnad (6)	0	24795
Projektide lühiajalised eraldised (6)	1491202	1005832
Kokku võlad hankijatele	1909757	1180411
Üksikisikutulumaksu võlgnevus	54907	25197
Sotsiaalmaksu võlgnevus	77644	36832
Tulumaksu võlgnevus	162	0
Töötuskindlustusmaksete võlg	3438	
Kogumispensionimaksete võlg	465	
Maksuvõlad (7)	136616	62029
Palgavõlgnevus	327151	137602
Sotsiaalmaksu viitvõlg	104547	41699
Töötuskindlustusmaksete viitvõlg	1594	645
Võlgnevus aruandvatele isikutele	41180	18248
Kokku viitvõlad	474472	198194
Lühiajalised kohustused kokku	2520845	1440634
Põhivara sihtfinantseerimine (1,5)	766604	715257
Pikaajalised eraldised	766604	715257
Pikaajalised kohustused kokku	766604	715257
Kohustused kokku	3287449	2155891
Põhikapital	1	1
Sihtkapital (10)	97301	4476
Navitrolla sihtkapital	7905	639
Eesti Energia sihtkapital	89396	3837
Sihtlaekumiste ülekulu eelneval perioodil	219894	106571
Sihtlaekumiste ületulu /kulu jooksva perioodil	-53941	113323
Omakapital kokku (10)	263255	224371
Kokku passiva	3550704	2380262

01-07-2003

Kasumiaruanne perioodil 01.01.2002-31.12.2002

	2002.a	2001.a
Äritulud		
1 Realiseerimise netokäive (11)	205 669	199 158
2 Sihtfinantseerimise vahendid (1,5,6)	10 090 786	5 089 663
3 Muud äritulud (11)	151 659	597 574
Kokku äritulud	10 448 114	5 886 395
Ärikulud		
4 Kaubad, toore, materjal ja teenused	82 197	92 195
5 Mitmesugused tegevuskulud	7 041 811	4 108 768
6 Tööjõukulud	3 002 205	1 659 467
palgakulud	2 248 010	1 247 724
sotsiaalmaksud	742 293	411 743
töötuskindlustus	11 902	
7 Kulum (1,5)	298 065	233 335
8 Muud ärikulud	18 170	12 007
Kokku ärikulud	10 442 448	6 105 772
Ärikasum/kahjum	5 666	-219 377
9 Finantstulud ja -kulud		
finantstulud ja -kulud muudelt pikaajalistelt finantsinvesteeringutelt	8 200	9 367
kasum (kahjum) valuutakursi muutustest	-934	0
Kokku finantstulud ja -kulud	7 266	9 367
Kasum/kahjum majandustegevusest	12 932	-210 010
10 Erakorralised tulud		0
Kasum/kahjum enne tulumaksustamist	12 932	-210 010

01-07-2003

Tulude ja kulude aruanne perioodil 01.01.2002-31.12.2002

	2002.a	2001.a
.....		
TULUD		
Tulu lepingutest	415071	369 006
Muud tulud (11)	14911	163 959
Renditulu (11)	115961	115 962
Müügitulu (11)	89708	83 196
Toetajatelt (11)	91909	52 311
Pangaintressid (11)	2606	3 430
Deposiidintressid	8200	9 367
Annetused (11)	42233	8 868
Tulu PV sihtfinantseerimisest (1,5)	215353	148 343
Kokku tegevusega seotud tulud	995 952	954 442
KULUD		
Bürookulud	49261	45 178
Sidekulud	46228	33 953
Postikulud	6742	5 925
Vahendid		0
Muud kulud	14934	11 007
Arvutikulud	3412	1 822
Kontorikulud kokku	120 577	97 885
Elekter	20471	18 442
Küte	24243	25 678
Vesi	1258	1 337
Valve	9143	9 438
Muud ruumidega seotud kulud	16812	16 771
Remondikulud	12552	2 781
Maja kulud kokku	84 479	74 447
Kuulutused	2360	6 610
Trükisekulud	18998	8 769
Toetajatega seotud kulud	8308	6 285
Reklaamikulud		6 112
Internetikulud		142
Liikmemaksud	7774	1 000
Reklaami- ja avalikkusega seotud kulud kokku	37 440	28 918
Auto kütusekulud	3282	5 903
Remondikulud	6397	0
Auto kindlustuskulud	832	1 492
Hoolduskulud	6204	0
Sõidukulud ja auto rent	126941	18 917
Auto ja transpordikulud kokku	143 656	26 312
Palgakulud	300976	290 532
Sotsiaalmaksukulud	99569	95 867
Töötuskindlustuse kulu	1561	0
Lähetuste päevaraha kulud	150	3 000
Koolituse kulud	650	0
Personalikulud kokku	402 906	389 399
Amortisatsioonikulud (1,5)	298065	224 158
Tegevuskulud kokku	1 087 123	841 119
<i>Tegevuse ületulu/kulu</i>	<i>-91 171</i>	<i>113 323</i>

**TARTU MAAKOHUS
REGISTRIOSAKOND
SISSE TULNUD**

0 1-07- 2003

Kodumaine sihtfinantseerimine	2 973 131	1 353 233
Välismaine sihtfinantseerimine	6 487.231	3.488.268.
Kokku sihtfinantseerimine (6)	9 460 362	4 841 501
Projektide kulud kokku (6)	9 356 259	5 264 649
<i>Sihtfinantseerimise vahendite jääk</i>	<i>104 103</i>	<i>-423 148</i>
Lendorav		
Sihtlaekumised	0	5 400
Kulud	10003	0
Jääk	-10 003	5 400
Hülged		
Sihtlaekumised	229906	13 290
Kulud	188364	83 362
Jääk	41 542	-70 072
Nahkhiir		
Sihtlaekumised	0	50 012
Kulud	25545	44 466
Jääk	-25 545	5 546
Kõre		
Sihtlaekumised	0	0
Kulud	0	6 927
Jääk	0	-6 927
Alam-Pedja poollooduslike rohumaad		
Sihtlaekumised	0	28 364
Kulud	137099	231 954
Jääk	-137099	-203 590
Põlismetsad		
Sihtlaekumised	0	-1 579
Kulud	0	0
Jääk	0	-1 579
Lääne-Virumaa		
Sihtlaekumised	0	0
Kulud	0	21 990
Jääk	0	-21 990
Loodusfoto konkurss		
Sihtlaekumised	5250	11 250
Kulud	28500	0
Jääk	-23 250	11 250
Elupaikade inventeerimine		
Sihtlaekumised	0	181 650
Kulud	0	250 769
Jääk	0	-69 119
Poollooduslikud rohumaad		
Sihtlaekumised	213735	6 204
Kulud		132 225
Jääk	213 735	-126 021
Emajõe projekt		
Sihtlaekumised	0	20 122
Kulud	17779	20 042
Jääk	-17 779	80

0 1-07- 2003

Vee ja märgalade indeks**Sihtlaekumised**

0 -1 166

Kulud

16348 0

Jääk**-16 348 -1 166****Säästev maaeluareng****Sihtlaekumised**

0 46 697

Kulud

0 95 649

Jääk**0 -48 952****Karula väikeprojektid****Sihtlaekumised**

0 0

Kulud

0 4 200

Jääk**0 -4 200****Väinameri****Sihtlaekumised**

1420269 736 714

Kulud

1249352 937 399

Jääk**170 917 -200 685****Rannikuvaatlused****Sihtlaekumised**

190622 100 124

Kulud

222670 118 427

Jääk**-32 048 -18 303****Väike põlismetsaraamat****Sihtlaekumised**

2075 20 105

Kulud

0 0

Jääk**2 075 20 105****Äntu ja Varangu tsoneering****Sihtlaekumised**

0 13 506

Kulud

0 13 506

Jääk**0 0****Eesti poollooduslike rohumaade inventeerimine****Sihtlaekumised**

0 67 500

Kulud

20076 8 490

Jääk**-20 076 59 010****Tallinna loodusmaja projekt****Sihtlaekumised**

0 77 410

Kulud

6679 70 731

Jääk**-6 679 6 679****Greengate/ Phare-Rec****Sihtlaekumised**

15111 134 407

Kulud

10096 139 422

Jääk**5 015 -5 015****Keskkonnaalaste õigusabiteenuste osutamine****Sihtlaekumised**

572 162 000

Kulud

144984 18 304

Jääk**-144 412 143 696****Leppneeme****Sihtlaekumised**

0 27 000

Kulud

0 24 504

Jääk**0 2 496**

0 1-07- 2003

Läänemaa Natura 2000

Sihtlaekumised	62332	0
Kulud	52857	9 475
Jääk	9 475	-9 475

Rabamaa

Sihtlaekumised	0	33 000
Kulud	21417	0
Jääk	-21 417	33 000

Roheline Värav KIK

Sihtlaekumised	90 000	0
Kulud	178 848	0
Jääk	-88 848	0

Triigi lambad

Sihtlaekumised	3 300	0
Kulud	0	0
Jääk	3 300	0

Linnueurovisioon

Sihtlaekumised	102 096	0
Kulud	137 229	0
Jääk	-35 133	0

Karula tegevuskava trükis

Sihtlaekumised	0	5 850
Kulud	4650	1 200
Jääk	-4 650	4 650

Karule kaitse-eeskiri

Sihtlaekumised	36 000	0
Kulud	28 130	0
Jääk	7 870	0

Koola saami organisatsioonide suutlikkuse tõstmine

Sihtlaekumised	284 256	0
Kulud	348 629	0
Jääk	-64 373	0

Metsamaastike planeerimise metoodika

Sihtlaekumised	55 517	0
Kulud	63 927	0
Jääk	-8 410	0

Kõrv Loodusesse

Sihtlaekumised	81 000	0
Kulud	81 000	0
Jääk	0	0

Naissaare kaitsekorralduskava

Sihtlaekumised	27 000	0
Kulud	24 167	0
Jääk	2 833	0

Laidevahe kaitsekorralduskava

Sihtlaekumised	27 000	0
Kulud	8 003	0
Jääk	18 997	0

0 1-07- 2003

Marimetsa LK linnustikukaitse inventoorium

Sihtlaekumised	4 480	0
Kulud	4 480	0
Jääk	0	0

Peipsi CTC Emajõe Suursoo ökoloogiliste andmete hetkekirjeldus

Sihtlaekumised	14 400	0
Kulud	14 400	0
Jääk	0	0

Tallinna Loodushariduse edendamine Kullo

Sihtlaekumised	27 000	0
Kulud	26 842	0
Jääk	158	0

Kesselaiu kaitsekorralduskava

Sihtlaekumised	13 500	0
Kulud	7 003	0
Jääk	6 497	0

Rannametsa-Soometsa kaitsekorralduskava

Sihtlaekumised	9 000	0
Kulud	0	0
Jääk	9 000	0

CD "Öö hääled"

Sihtlaekumised	16 394	0
Kulud	24 229	0
Jääk	-7 835	0

Keskkonnaaruandlus

Sihtlaekumised	115 260	0
Kulud	10 065	0
Jääk	105 195	0

Metsade taastamise juhend

Sihtlaekumised	9 900	0
Kulud	0	0
Jääk	9 900	0

Linnaökoloogia projekti koordineermine

Sihtlaekumised	5 406	0
Kulud	1 401	0
Jääk	4 005	0

Palupõhja looduskool

Sihtlaekumised	0	750
Kulud	0	0
Jääk	0	750

Rohelise Energia Sihtkapitali väikeprojektide konkurss

Sihtlaekumised	1036	32 786
Kulud	1036	32 786
Jääk	0	0

Rohelise Energia Sihtkapitali säästvaarengu programm (10)

Sihtlaekumised	41 309	0
Kulud	41 309	0
Jääk	0	0

01-07-2003

K. Mölder Sihtkapital (2)

Sihtlaekumised	98 616	0
Kulud	98 616	0
Jääk	0	0
Sihtkapital Koola saamide toetuseks		
Sihtlaekumised	200	0
Kulud	0	0
Jääk	200	0
PR suurkiskjatele		
Sihtlaekumised	0	28 149
Kulud	7000	180
Jääk	-7 000	27 969
Arhusi konventsiooni rakendamine		
Sihtlaekumised	1443468	1 031 795
Kulud	1680231	1 164 731
Jääk	-236 763	-132 936
Rohumaade hooldus (Life)		
Sihtlaekumised	628505	109 775
Kulud	560160	137 587
Jääk	68 345	-27 812
Alam-Pedja looduskooli ostmise		
Sihtlaekumised	0	254 546
Kulud	45428	203 225
Jääk	-45 428	51 321
Suurkiskjad		
Sihtlaekumised	0	62 483
Kulud	62483	0
Jääk	-62 483	62 483
Looduskaitse andmebaasi vastavusse viimine EL nõuetega		
Sihtlaekumised	126 407	0
Kulud	123 258	0
Jääk	3 149	0
WWF Läti stipendium		
Sihtlaekumised	0	48 686
Kulud	29515	0
Jääk	-29 515	48 686
Greengate/Euroopa Komisjon		
Sihtlaekumised	312368	0
Kulud	388403	1 146
Jääk	-76 035	-1 146
Greengate USA		
Sihtlaekumised	396 342	0
Kulud	140 300	0
Jääk	256 042	0
Keskkonnafestival		
Sihtlaekumised	154 369	0
Kulud	220 687	0
Jääk	-66 318	0

**TARTU MAAKOHUS
REGISTRIOSAKOND
SISSE TULNUD**

01-07-2003

Keskkonnaõiguseabi

Sihtlaekumised

1 067 514 0

Kulud

728 265 0

Jääk

339 249 0

Teaduspargi jäätmekäitluse korraldamine

Sihtlaekumised

58 094 0

Kulud

36 469 0

Jääk

21 625 0

Palupõhja looduskooli renoveerimine

Sihtlaekumised

394 924 0

Kulud

77 083 0

Jääk

317 841 0

Mereprogramm

Sihtlaekumised

0 0

Kulud

999 0

Jääk

-999 0

Vee raamdirektiiv

Sihtlaekumised

0 0

Kulud

500 0

Jääk

-500 0

Strateegiline kavandamine

Sihtlaekumised

0 -13 233

Kulud

0 1 303

Jääk

0 -14 536

Ekspertiisid

Sihtlaekumised

0 190 164

Kulud

21723 109 516

Jääk

-21 723 80 648

Kõrv Looduses

Sihtlaekumised

0 3 989

Kulud

0 2 489

Jääk

0 1 500

FSC

Sihtlaekumised

0 70 640

Kulud

0 70 640

Jääk

0 0

Mets

Sihtlaekumised

179524 568 507

Kulud

304351 641 258

Jääk

-124 827 -72 751

Vanade metsade kaardistamine

Sihtlaekumised

167992 0

Kulud

159452 0

Jääk

8540 0

Metsavõrgustik

Sihtlaekumised

0 55 550

Kulud

1448 30 848

Jääk

-1 448 24 702

**TARTU MAAKOHUS
REGISTRIOSAKOND
SISSE TULNUD**

FSC grupisertifitseerimine erametsaomanikele

0 1-07- 2003

Sihtlaekumised	624708	0
Kulud	827585	0
Jääk	-202877.....	0

Natura 2000 konseptsioon

Sihtlaekumised	0	-1 971
Kulud	0	0
Jääk	0	-1 971

Panda Auhind

Sihtlaekumised	0	0
Kulud	0	21 000
Jääk	0	-21 000

Prince Bernhard Fond II

Sihtlaekumised	0	0
Kulud	0	-2 251
Jääk	0	2 251

Pokumaa

Sihtlaekumised	0	25 000
Kulud	0	98 560
Jääk	0	-73 560

Reisid

Sihtlaekumised	477605	419 425
Kulud	513438	300 587
Jääk	-35 833	118 838

Rechunt Hundid Eesti-Läti piiril

Sihtlaekumised	0	33 388
Kulud	0	3 709
Jääk	0	29 679

Tabasalu puhkepark

Sihtlaekumised	226000	54 000
Kulud	171748	200 122
Jääk	54 252	-146 122

Uudiste Agentuur " Roheline värav"

Sihtlaekumised	0	111 364
Kulud	0	14 170
Jääk	0	97 194

Ökomaja

Sihtlaekumised	0	17 848
Kulud	0	0
Jääk	0	17 848

Kokku sihtlaekumised

9 460 362 4 841 501

Kokku projektide kulud

9 356 259 5 264 649

Kokku sihtfinantseerimise vahendite jääk

104 103 -423 148

Raamatupidamise aastaaruande lisad

0 1-07- 2003

LISA 1. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid ja hindamisalused

SA Eestimaa Looduse Fondi raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes Eesti Vabariigi raamatupidamise seadusest, Eesti Vabariigi Raamatupidamise Toimkonna juhenditest, standarditest ja soovitudest ning heast raamatupidamise tavast.

Arvestuse alused

Majandustehingud kirjendatakse soetusmaksumuse printsiibi kohaselt nende tekkimise momendil tegelikus väärtuses. Raamatupidamise aruanded koostatakse tekkepõhise arvestusprintsiibi kohaselt. Kõik aastaaruande lisad on koostatud Eesti kroonides.

Põhivara

Põhivarana võetakse arvele varad, mille kasutusiga on üle ühe aasta ja soetusmaksumus üle 20 000 krooni. Põhivarad võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb vara ostuhinnast, kohaletoimetamise ja paigaldamise kuludest. Põhivara amortiseeritakse lineaarsel meetodil lähtudes iga põhivara kasulikust tööeest. Kasutusel on järgmised amortisatsiooninormid:

- ehitistel 5%,
- transpordivahenditel 25%,
- teistel põhivararühmadel 25%.

Materiaalset põhivara hinnatakse raamatupidamise aastaaruandes lähtudes tema neto realiseerimismaksumusest. Kui realiseerimismaksumus on püsivalt madalam kui jääkväärtus, kajastatakse põhivara realiseerimismaksumuses.

Tulud ja kulud

Ettevõtte kulud ja tulud kajastatakse tekkepõhiselt, st. majandustehingute toimumise kuus, sõltumata raha maksmisest või laekumisest. Aasta lõpul tehakse reguleerimis- ja lõpetamiskanded, mis võimaldavad määratleda aruandeperioodi tulud ja kulud.

Antud perioodi jooksul teenuste realiseerimisel saadud tuludest arvestatakse maha samade teenuste osutamiseks soetatud kaupade ja teenuste kulud. Kulusid, mida ei saa viia vastavusse majandusaasta tuludega, arvestatakse eraldi jooksva aasta kuludest. Realiseerimise ajaks loetakse omandiõiguse ülemineku momenti ostjale. Kulud, mille kohta on esitatud arve jooksva aastal, kuid mille eest saab teenuse või kauba järgmisel majandusaastal, kirjendatakse bilansis kirjel "tulevaste perioodide kulud".

Varud

Ostetud kaup müügiks võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, muudest mittetagastatavatest maksudest ja soetamisega seotud veokuludest ning teistest otsestest väljaminekutest, millest arvatakse maha hinnaalandid ja dotatsioonid. Varud kantakse kuluks FIFO meetodil.

Nõuete ja kohustuste hindamine

Ostjatelt laekumata arveid hinnatakse bilansis lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest. Nõuete hindamisel vaadeldakse iga nõuet eraldi. Nõuded, mille kohta on teada, et nad on lootusetud, kantakse bilansist välja.

Kohustused jagatakse maksmise tähtaja alusel lühiajalisteks ja pikaajalisteks. Lühiajalised kohustused on kohustused, mis kuuluvad maksmisele järgmisel majandusaastal. Materiaalselt



0 1-07- 2003

fikseeritavaid teadaolevaid ja potentsiaalseid kohustusi, kulusid ja kahjumeid, sealhulgas järgmisse majandusaastasse üleminev puhkusekohustus, inventeeritakse aasta lõpul ja korrigeeritakse vahet kulude suurendamise või vähendamiseks.

Tehingud välisvaluutas

Tehingud välisvaluutas kajastatakse tehingupäeva valuutakursi alusel. Aruandes on valuutapõhised monetaarsed kirjed ümber hinnatud bilansi kuupäeval kehtinud Eesti Panga valuutakursi järgi. Ümberhindlusest tekkinud tulud ja kulud on kajastatud kasumiaruandes.

Sihtfinantseerimine

Valitsuselt saadud põhivara sihtfinantseerimisega soetatud vara kajastatakse brutomeetodil, s.t. sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse bilansis arvele tema soetusmaksumuses; varade soetamise toetuseks saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse bilansis kohustusena. Soetatud vara amortiseeritakse kuludesse ja sihtfinantseerimise kohustus tuludesse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna nendes perioodides, mil leiavad aset kulud, mille kompenseerimiseks sihtfinantseerimine on mõeldud.

Mitterahaline toetus võetakse arvele null-maksumusega.

LISA 2. Aktsiad ja väärtpaberid

SA Eestimaa Looduse Fondil on saadud annetuse korras 8 580 erastamisväärtpaberit. Seisuga 31. detsember 2001. a oli nende turuhinnaks 5 920 krooni. 2003 aastal saadi annetuseks juurde 127470 EVP-d Karl Mölderit sihtkapitali. EVP-d müüdi kursiga 0,72, tekkinud kasum kajastati sihtkapitali tuluna.

LISA 3. Nõuded ostjate vastu

Nõuded ostjate vastu on bilansis kajastatud summas 17 745 krooni. Ostjatelt laekumata arveid on bilansis hinnatud lähtudes tõenäoliselt laekuvatest summadest. Ebatõenäoliselt laekuvaid arveid on bilansis kajastatud summas 200 krooni. Majandusaastal nõudeid ostjate vastu ebatõenäoliselt laekuvateks tunnistatud ei ole. 2002. a laekus eelmistel majandusaastatel ebatõenäoliselt laekuvateks tunnistatud ja kuludesse kantud nõudeid summas 400 krooni. 2003 aastal saadi tagasi ERA pangas (pankrotis) olnud raha väärtuses 3417 krooni. 31. detsembri seisuga 2002 on vähendatud bilansis üleval olevat ERA pank (pankrotis) jääki tagasisaadud summani.

LISA 4. Varud

31. detsember 2001 seisuga on Eestimaa Looduse Fondil ostetud kaubana arvel ELF märgid väärtuses 2 920 krooni ja raamatud "Estonian Wild Flowers" väärtuses 16292 krooni. Ettemakseid hankijatele oli 31.12.2002 seisuga üleval summas 10 234 krooni.

LISA 5. Materiaalse põhivara liikumine

2002. a alguse seisuga oli fondil põhivara soetusmaksumuses 1 890 934 krooni väärtuses. 2002. a soetati põhivara juurde kogusummas 266 700 krooni eest. Kontori ja majapidamis-inventari on juurde soetatud 24 250 krooni eest, transpordivahendeid 92 450 krooni eest ja maad 150 000 krooni eest. Eestimaa Looduse Fond soetas 1/2 mõttelise osa Kirna kinnistust Palupõhja külas hinnaga 150 000 krooni kaasomandisse koos LKÜ Kotkaga. 2002 aastal soetati põhivara sihtfinantseerimise vahenditest. 2002. aasta jooksul ei ole põhivara müüdnud, samuti ei ole põhivara alla- ega juurdehinnatud.

Põhivara rühmad	Saldo 01.01.02	Ostetud põhivara	Saldo 31.12.02	Kulum 31.12.02	Jääkväärtus 31.12.02
1. Hoone	883 730	-	883 730	352 690	531 040
2. Maa	30 448	150 000	180 448	-	180 448
3. Kontori- ja majapidamisinventar	338 280	24 250	362 530	184 795	177 735
4. Transpordivahendid	589 593	92 450	682 043	352 735	329 308
5. Muu põhivara	48 883	-	48 883	42 160	6 723
KOKKU	1 890 934	266 700	2 157 634	932 380	1 225 254

2002. aastal on kulumit arvestatud summas 298 065 krooni, sellest sihtfinantseeritava põhivara kulumit summas 215 353 krooni. Amortisatsiooni on arvestatud ehitistele 46 401 krooni, kontori- ja majapidamisinventarile 81 196 krooni, muule põhivarale 12 638 krooni ja transpordivahenditele 157 830 krooni.

LISA 6. Sihtfinantseerimine

2002. a sihtfinantseerimise maht oli 9 460 362 krooni, sellest kodumaine sihtfinantseerimine 2 973 131 krooni ja välismaine sihtfinantseerimine 6 487 231 krooni. Eesti Energia sihtannetuse vahenditest korraldatud väikeprojektide konkursi käigus välja kuulutatud rahalised auhinnad, mis on arvestuslikult bilansis üleval real väikeprojektikonkursi auhinnad perioodi alguses, on välja makstud 2002. aasta veebruaris.

LISA 7. Maksuvõlad

Maksuvõlgade kirjel bilansis on näidatud :

- kinnipeetud tulumaksu võlg summas 54 907 krooni,
- sotsiaalmaksu võlg summas 77 644 krooni,
- ettevõtte tulumaksu võlg 162 krooni,
- töötuskindlustuse võlg 3438 krooni,
- pensionikindlustuse võlg 465 krooni.

LISA 8. Potentsiaalsed kohustused

SA Eestimaa Looduse Fond rendib kasutusrendi korras AS Hansa Liising Eestilt sõiduautot Landrover Defender. Kasutusrendi makseid kirjendatakse tekkepõhiselt kuludes.

	2002. aasta maksed	2003. aasta maksed
Sõiduauto kasutusrendimaksed	83 957	55 972

0 1-07- 2003

LISA 9. Rahavoogude aruanne

LISA 9. Rahavoogude aruanne perioodil 01.01.2002-31.12.2002

A	Rahavood äritegevusest	2002.a.	2001.a
	1 Puhaskasum	12 932	-210010
	2 Põhivara amortisatsioon (1,5)	82 712	233335
	3 Nõude ebatõenäoline osa	0	-418
	4 Arvestatud laenu intressid	0	4096
	5 Arvestatud tulu EVP muutusest	0	-343
	6 Arvestatud kulu kursimuutustest	934	0
	7 Põhivara sihtfinantseerimine (1,5)	266700	448051
	8 Puhkusereservi arvestus	143624	0
	Käibevara jääkide muutus	-118 068	19952
	Nõuded ostjate vastu	-11037	15282
	Mitmesugused nõuded	-676	866
	Viitlaekumised	2146	1417
	Muud ettemaksed hankijatele (4)	-7574	9504
	Maksude ettemaksed	-56959	0
	Ettemakstud tulevaste perioodide kulud (4)	-28176	-4197
	Ostetud kaubad	-15792	-2920
	Lühiajaliste kohustuste jääkide muutus	450 283	-381357
	Ostjate ettemaksed	0	-18287
	Võlad hankijatele	2000	65932
	Viitvõlad	132654	8108
	Maksuvõlad	74587	-41996
	Lühiajalised eraldised	-24795	-423147
	Mitmesugused võlad projektidele	265837	29526
	Makstud intressid	0	-1493
	Kokku rahavood tegevusest	839 117	113649
B	Rahavood investeeringutest		
	Soetatud maa/kinnistu	-150000	-200000
	Soetatud masinad	-92450	0
	Soetatud inventar	-24250	-543249
	Kokku rahavood investeeringutest	-266 700	-743249
C	Rahavood finantseerimistegevusest		
	Võetud lühiajalsed laenud	0	0
	Sihtkapitalist eraldised projektidele	-139925	0
	Eraldised sihtkapitali	232750	4476
	Laenu tagasimaksmine	0	-100000
	Rahavood finantseerimistegevusest	92 825	-95524
	Kokku ettevõtte rahavood	665 242	-725124
	Rahajäägi muutus	665 242	-725124
	kassa ja pangakontode jääk perioodi alguses	384731	1109855
	kassa ja pangakontode jääk perioodi lõpul	1049973	384731



0 1-07- 2003

LISA 10. Omakapital

.....

SA Eestimaa Looduse Fondi omakapital koosneb põhikapitalist ja jooksva ning eelneva perioodi tulemist. SA Eestimaa Looduse Fondi põhikapital on summas 1 kroon, sihtkapital summas 97 301 krooni, mis koosneb Navitolla sihtlaekumistest 7 905 krooni ulatuses ja Eesti Energia sihtlaekumistest 89 396 krooni ulatuses. Eesti energia sihtkapitali säästva arengu osas tehti 2002 aastal eraldisi summas 41 309 krooni.

LISA 11. Realiseerimise netokäive

SA Eestimaa Looduse Fondi realiseerimise netokäive moodustus rendi- ja muudest müügituludest kokku summas 205 669 krooni, mis jagunes omakorda vastavalt 115 961 rendituludeks ja 89 708 krooni muudeks müügituludeks. Muude äritulude all kogusummas 151 659 on kajastatud annetused väärtuses 134 142 krooni.

LISA 12. Bilansivälised varad

SA Eestimaa Looduse Fondil on vastutaval hoiul bilansivälise varadena raamatuid, postkaarte jms. edasimüügiks koguväärtuses 3486 krooni.



0 1-07- 2003

4 Projektide lühiaruanded

LOODUSKAITSE PROGRAMM

- 1) Lendorav – Uudo Timm
- 2) Läänemere hülged - Mart Jüssi
- 3) Nahkhiir – Lauri Lutsar
- 4) Suurkiskjad – Robert Oetjen
- 5) Vee- ja märgalade indeks - Arvo Järvet
- 6) Mereprogramm – Erik Sikk
- 7) Alam-Pedja jäätmaade niitmine – Robert Oetjen
- 8) Rohumaade hooldus LIFE – Matis Mägi
- 9) Metsamaastike planeerimise metoodika – Rainer Kuuba
- 10) Vanade metsade kaardistamine – Rainer Kuuba
- 11) Mets – FSC grupisertifitseerimine erametsaomanikele - Toomas Trapido
- 12) Looduskaitse andmebaasi vastavusse viimine EL nõuetega – Eerik Leibak
- 13) Maade ost (Karl Mölder sihtkapital) – Toomas Trapido
- 14) Rohelise Energia väikeprojektikonkurss – Aile Villemson
- 15) Kaitse-eeskirjad, kaitsekorralduskavad, Ekspertiisid – Eerik Leibak, Matis Mägi, Rainer Kuuba
- 16) Kõre – Riinu Rannap
- 17) Kodaja – Robert Oetjen
- 18) Poollooduslikud rohumaad – Matis Mägi
- 19) Emajõgi – Robert Oetjen
- 20) Eesti Poollooduslike Rohumaade inventeerimise trükis – Matis Mägi
- 21) Rechunt – Robert Oetjen
- 22) Must-toonekure pesapaikade kaitse – Urmas Sellis
- 23) Natura 2000 Lääne- ja Raplamaa osaprojekt – Eerik Leibak

Lendorav (A-1) – projektijuht Uudo Timm

Lendorava projekt on üks esimestest ELF-i projektidest, mis käivitus **1991. aastal**. Esimestel aastatel koostati ülevaade lendorava levikust Eestis läbi aegade nii kirjanduse kui ka läbiviidud küsimustike ja uurimistööde algandmete põhjal ning alustati inventuure lendorava kaasaegse leviku selgitamiseks. Lendorava projekti põhieesmärgiks on olnud ja jääb ka tulevikus aktuaalse info kogumine lendorava leiukohtade kohta. Selleks inventeeritakse lendoravatele sobivaid metsi eelkõige praegu teadaolevate ja lendoravate varasemate esinemiskohtade ümbruses. Lisaks lendoravate leiukohtade tuvastamisele kogutakse leiukohtades teavet lendoravate arvukuse, seisundi, potentsiaalsete elupaikade, bioloogia jne kohta. Projekti käigus kogutud andmete alusel tehakse ettepanekuid lendorava kaitse tõhustamiseks. **2002. aastal** töid ei teostatud, tulevikus on plaanis siiski projekti jätkata. **2002. aastal** tasuti projekti vahenditest 2001. aastal teostatud tööde eest projekti jäägi (KIK) vahenditest. Taotlusi 2003.a sisse antud pole.

Läänemere hülged (A-2) - projektijuht Mart Jüssi

Projekti alustati 1990. aastal Eesti rannikumere hüljeste asurkondade seisundi selgitamiseks. 1996. aastaks oli kujunenud esialgne ülevaade asurkondade seisundist ja peamistest vajadustest soodsa kaitsestaatuse saavutamiseks. Edasi tegeleti peamiselt olukorra seirega, vormistati ettepanekud kaitsealade loomiseks koos eeskirja eelnõudega, koostati hallhüljeste kaitsekorralduskava, mis kinnitati 2001. aastal.

2002. aastal toimus hallhüljeste kaitsekorralduskava osaline elluviimine KIKi projektina, viiherhülge elupaiganõudluste ja –kasutuse selgitamine, osaliselt hüljeste seireprojekti täitmine. 2002. aasta õpetas eelkõige, et Eesti rannikul sigib hallhülgeid Läänemere eri osadest, sestap peaks kaitse korraldamine toimuma senisest enam rahvusvaheliselt. Teisalt nähti, et viiherhülgeid on 1996.a. võrreldes kohati äärmiselt väheks jäänud. Olukorra selgitamiseks kirjutati taotlus kaitsekorralduskava koostamiseks sellele liigile. Saaremaale silla ehitamise kavad on 2002. aastal uut hoogu võtmas ja viiherhülge rändeteede maantee ehitamine ei pruugi olla selle väikse ja eraldatud hülgeasurkonna tuleviku seisukohast soodne.

01-07-2003

2003. aastal on plaanis jätkata hallhüljeste kaitsekorralduskava elluviimist, koostada ettepanekud viigerhüljeste kaitse korraldamiseks Eestis, osaleda jätkuvalt rahvusvahelistes tööühmades Läänemere hülgeasurkondade seisundi selgitamiseks. Rahastajad 2002: KIK 200.000, riigieelarve (seire) 55.000.....

Nahkhiir (A-6) – projektijuht Lauri Lutsar

Nahkhiireprojekt (A6) on olnud ELFis käimas väikeste pausidega alates 1991. aastast. Tegemist on nahkhiirte ja nende elupaikade kaitsele suunatud projektiga. 2001. aastal tehti projekti “Tiigilendlane Eestis” rahastamisaotlus tehti KIKile 2001. aastal, kuid seda ei rahastatud.

2002. aastal osaleti 5. Euroopa nahkhiiredetektor seminaril Tronçais metsas, kus õpiti tundma uudseid nahkhiirte määramise ja uurimise meetodeid, samuti IX Euroopa nahkhiireuurimise sümposiumil Le Havre'is, kus esineti ühe suulise ettekandega (M. Masing, L. Lutsar & K. Lotman): “The improved route counting method to monitor boreal bats” ja 3 posteriettekandega. Samuti toimusid 2002. aastal mõned välitööd nahkhiirte suvistes elupaikades.

2003. aastal soovitakse teostada tiigilendlaste võimalike elupaikade inventuur kogu Eestis.

Rahastajad 2002: rahastajaid ei ole olnud, töid on teostatud projekti jäägi arvelt. Projekti on osaliselt rahastatud ka teiste projektide arvelt (Aarhus).

Suurkiskjad (C-VÄ-5) – projektijuht Robert Oetjen

Projekt oli eksperttöö tellimus Euroopa Nõukogu poolt Balti riikide suurkiskjate seisu- ja kaitsemeetmete analüüsimiseks ja raporti ettevalmistamiseks. Projekt lõppes 2001.aasta sügisel lõppraportiga. Lätlaste eksperttasude jaoks olid vahendid arvel veel sel aastal, praeguseks on seis null.

PR Suurkiskjatele (C-VÄ-1) – projektijuht Robert Oetjen

Projekti taustaks oli WWF-Taani poolt annetatud digitaalvideokaamera ja koostöö WWF-Taani toetajate infolehega, kuhu ELF kord kvartalis saatis loo Eesti suurkiskjatest Alam-Pedjal. Projekt on praeguseks ametlikult lõppenud. Projekti raames valmis sügisel 2002 ETV “Tasakaal” erisaade Eesti huntidest. Projekti toetusel õnnestus lindile saada ka hundi ulgumine Alam-Pedjal, mida on võimalik kuulata ELFi CD “Ööhääled” peal.

Rechunt (REChunt) – projektijuht Robert Oetjen

Projekt lõppes lõpparuandega 2000.aasta lõpus. 2002. aastal lõpetati projekt ametlikult ning kanti jääk (1441.00 EEK) Loodushariduse Sihtkapitali.

Kõre (A-13) – projektijuht Riinu Rannap

2001. aastal teostasid ELFi kõre projekti tööühma liikmed seiret mitmes kohas Vormsi ja Hiiumaa rannikualadel selgitamaks kõre seisundit. Samal aastal käivitus suurem LIFE'i rahastatav projekt kõre elupaikade taastamiseks ja kaitseks, mis kestab aastani 2004. LIFE projekti perioodil eraldi kõre projekti ELFi juures läbi ei viida. Projekti jääki säilitatakse vajalikeks uurimistöödeks peale LIFE projekti lõppemist.

Must-toonekure pesapaikade kaitse (MUST) – projektijuht Urmas Sellis

ELF ja kunstnik Navitrolla sõlmisid kokkuleppe, et osa Navitrolla postkaardiseeria müügitulust (ca 11.000 krooni) läheb ELFi kaudu kotkaste kaitseks. Selle raha eest on plaanis toetada Eesti kotkaid tutvustava internetilehekülje tegemist Urmas Sellise poolt.

Vee- ja märgalade indeks – projektijuht Arvo Järvet

Laiema programmi raames täidavad Euroopa maad WWFi poolt koostatud küsimustikku veede ja märgalade kohta nendes riikides (WWF Water and Wetland Index – WWI-2). Tulemused analüüsitakse ja vahendatakse meediasse avaliku teadlikkuse tõstmiseks ja võimuorganitele surve avaldamiseks. Aastal 2000 ja 2001 oli ELF (ekspertabiga Arvo Järveti näol) WWFi partner Eestis. 2002. aastal

01.07.2003

käivitus programmi teine etapp, kus hinnatakse veemajanduspoliitika ja olemasolev valgala-veemajandusprogrammi meetmeid eriti silmas pidades kehtima hakkanud Euroopa Veeraamdirektiivi. Projekti täitja Arvo Järvet osales avanõupidamisel Itaalias. 2003. aasta veebruari täideti projekti küsimustik, sügisel on plaan korraldada kampaania tulemuste tutvustamiseks. ...

Emajõgi (C-28) – projektijuht Robert Oetjen LIVING LAKES

Projekt algas 2000. aasta sügisel WWF-Taani toetusega, eesmärgiga koostada programm Emajõe valgala jaoks, et see oleks mudelala Euroopa direktiivide rakendamiseks Eestis. Projekti täitja Jaak Tambetsi tegemata töö pärast on projekti tegevused peatunud. Annika Liivaku abiga üritatakse praegu tegevusi lõpetada ja vormistada projekti aruanne 2002. aasta lõpuks. Tulevikus on seoses koostööga Peipsi Koostöö Keskusega ja loodava WWF Balti programmiga, plaanis on jätkata Emajõe piirkonna käsitlemist programmi alana.

Alam-Pedja jäätmaade niitmine (AP) – projektijuht Robert Oetjen

Projekt algas 1999. aastal. Alam-Pedja luhtade taastamiseks oli vaja tehnikat, millega suuri alasid luhaniitudel puhtaks teha. Koostöös WWF-Rootsiga leiti sponsor UNILEVER, kes kahes etapis toetas kahe jäätmaaniiduki ostmist. Projekt on praeguseks ametlikult lõppenud. 2002. aastal jätkusid ELFi poolt ostetud niidukitega taastamistööd Alam-Pedja luhtadel umbes 1000 hektaril. Põhitoetus nüüd tuleb maahooldustoetuse riiklikust programmist. 2003. aastal on päevakorras uute sarnaste masinate ostmist. Tuleb koos WWF-Rootsiga otsida sponsoreid, sest väga raskete töödega kolmel aastal on masinad praktiliselt amortiseerunud. Taotletud 2003: suuline kokkulepe WWF-Rootsiga projekti jätkamiseks.

Panda auhind (PA) – projektijuht Robert Oetjen

Projekt, mille käigus ehitati Kirna matkarada, torni, ripp silla, jm, näeb ette ka viieks aastaks stipendiumiprogrammi, mis toetaks teaduse- ja loodushariduse projekte. 2001. aastal ei toimunud enam spetsiaalseid tegevusi. Sügisel 2001.a. otsustati viimase stipendiumikonkurss välja kuulutada 2002. aasta kevadel. 2002. aastal siiski projekti raames tegevusi ei toimunud, viimase stipendiumi raha saaks veel kasutada 2003.a. kevad-suvel.

Maade ost (MAA) – projektijuht Toomas Trapido

Projekt "Maade ost" sai alguse juba 1999. aastal kui püüdsime raha koguda must-tonekure pesapaikade ostmiseks. 2002. aastal ühendati projekt Karl Mölder Sihtkapitaliga. Sihtkapitali eest ostetakse maatükk Kirnal, Alam-Pedja LKA vahetus läheduses, 45 hektari suurune hooneteta Kirna kinnistu. Kinnistu asub Pedja jõe ääres ja on kaitseala välispiirile ja kaitse-eeskirjale koostatud ekspertarvamuse kohaselt looduskaitseala laiendusala. Kaitseala Kirna õpperada asub osaliselt Kirna kinnistul, seal asuvad väärtuslikud lammimetsad (metsamaad on 26 hektarit), mis on väga tähtsad nii kooslusena kui valguselg-kirjurähni elupaigana. Kavas on osta ka kinnistu, kust on intensiivselt metsa raiutud ning sinna puid asemele istutada. Sel teel oleks inimestel ja firmadel võimalik oma keskkonnamõju tasakaalustada, kas ostes istikuid ja/või ise istutades. Seda saab ühendada ka ELFi talgureisidega.

Kodaja – projektijuht Robert Oetjen

Projekt on ametlikult lõppenud juba ammu, kuid on veel tegemata üks trükis piiriala loodusväärtuste tutvustamiseks. 2003. aastal algab tõenäoliselt uus projekt Hollandi toetusega piiriala kaitsekorralduskava- ja maaelu arengu toetamiseks, seega on projektid võib-olla mõttekas ühendada.

Poollooduslike rohumaa inventeerimine, trükis – projektijuht Matis Mägi

Projekt "Eesti poollooduslike rohumaa inventeerimine 1999-2001" algas 1998. aasta sügisel ja lõppes 2001. aasta sügisel. Projekti rahastati Hollandi Matra-programmi kaudu, tellija oli Hollandi Kuninglik Looduskaitse Ühing (KNNV). Projekti eesmärk oli inventeerida neli olulisemat tüüpi Eesti poollooduslikke niitusid - puisniidud, rannaniidud, lamminiidud ja loopealsed: koostada

0 1-07- 2003

inventeerimismaterjalist andmebaas ning inventeerimistulemustest trükis. 1999-2000.a. jooksul inventeeriti välitöödel ca 50000 ha poollooduslike niite. Inventeerimis-tulemuste põhjal koostati GIS-i põhine andmebaas, mis sisaldab ca 70000 kirjet. 2001.a. teostati andmebaasi analüüs ning koostati tulemuste põhjal mahukam lõpparuanne. Projekti raames lubati anda välja ka trükis projekti tulemustega, paraku trükise koostamiseks projekti eelarvest ei piisanud, kuna välitööde kulud osutusid eelnevalt kavandatust suuremaks.

Rohumaade hooldus LIFE – projektijuht Matis Mägi

EL LIFE-Nature programmi poolt finantseeritud projekt algas aprillis 2001.a. ja kestab 2004. aastani. Projekti algatajaks oli Soome WWF, projekti partnerid on kokku ligi paarkümmend organisatsiooni Soomes, Rootsis ja Eestis. Projekti eesmärgiks on poollooduslike niitude taastamine ja majandamine valitud aladel Soome Saaristomeres, Rootsis ning Eestis Saaremaal. Saaremaal käib tegevus kõrge väärtusega puisniitudel: Tagamõisa puisniidul ning Viidumäe looduskaitseala Upsi ja Mäepea puisniidul. Tähtsamad tegevused sel aastal on olnud Eestis järmised:- Varakevadine talgulaager Saaremaal Tagamõisa ja Viidumäe puisniitudel. Osalesid ca 30 vabatahtlikku Soomest, Eestist ja Rootsist, taastati ligi 8 ha puisniite. Talgulaagri korraldasid ELF ja Soome WWF.

- Puisniitude taastamisööd varakevadel ning suvine heinatöö;
- Puisniitude kaitse-ja majandamiskavade koostamine;
- Infotahvlite koostamine ja paigaldamine;
- Liblikate ning taimestiku seire puisniitudel.

Poollooduslike niitude taastamisele ja majandamisele pühendatud Rahvusvahelise konverentsi korraldamine augustis Saaremaal. Toimus kahepäevane konverents koos majandamisdemonstratsiooni ja ringkäiguga Saaremaa niitudel. Osavõtjaid oli ca 90 inimest üheksast erinevast riigist. Konverents korraldati Soome WWFi, Edela-Soome Keskkonnateenistuse ja ELFi ja PKÜ koostöös. 2003. aastal on plaanis Saaremaa projektialade majandamise ja seire jätkumine, kaastöö projekti kodulehele ja avaldatavale trükisele. Lisaks osalemine rahvusvahelistel talgulaagritel Soomes ja Rootsis.

Metsamaastike planeerimise metoodika koostamine – Rainer Kuuba

Projekt algas 2002. aastal, mil toimus metsamaastike planeerimise metoodika koostamine. Samuti sõlmiti kontaktid vastava ala spetsialistidega Norrast ning kavandati koostööd, suurema projekti läbiviimiseks. 2003. aastal on esitatud uus taotlus Keskkonnainvesteeringute Keskusele.

Väärtuslike metsade kaardistamine – Rainer Kuuba

Projekt algas 2001.aastal. Tegemist on võimalike kõrge loodusväärtusega metsade kaardistamine. 2001.aastal lepidi kokku kriteeriumites ja alustati andmete kogumist – kaardi koostamist. Tegemist on rahvusvahelise projektiga, mille partneriteks on WWF-Soome, BirdLife Soome, Läti Ornitoloogiaühing, Leedu Ornitoloogiaühing, Leedu Põllumajandusülikool, Eesti Ornitoloogiaühing ja ELF. 2002. aastal on toimunud digitaalse kaardi koostamine. Riigimetsade osas on see peaaegu olemas, erametsade ja õigusvastaselt võõrandatud maade osas on valdade kaardid, kus määratud BFMi metsade hulk. Lisaks on toimunud BFMi kriteeriumite ja loodusväärtuste analüüs, BFMi metsade raiumise analüüs (väärtuslike metsade kadumise kiirus) ja metsakaardi korrigeerimine (raitud alade väljaarvamine). 2003. aastal toimub projekti lõpptulemuste tutvustamine, materjalide koostamine ja rakendamise propageerimine.

FSC grupisertifitseerimine erametsaomanikele – projektijuht Toomas Trapido

Mets on viimastel aastatel olnud üks ELFi põhiteemasid. Eesmärgiks on suunata metsamajandamist Eestis mõistlikumale teele ning peatada selgelt illegaalne ja jõhker metsaga ümberkäimine. Sellest lähtudes on üheks põhisuunaks olnud metsanduspoliitika, eelkõige surve metsaseaduse muutmiseks (mille jaoks on ELF teinud ka mitmeid konkreetseid ettepanekuid). Siiani on põhiliseks saavutuseks olnud probleemi toomine meediasse, Riigikokku jm, kuid reaalsed majandusmehhanismid metsanduses on vähe muutunud. Metsaseaduse ja metsanduse arengukavaga on tegelenud eelkõige Rainer Kuuba. Üheks vahendiks metsanduse säästvamaks muutmisel on FSC sertifitseerimine, mille Eestisse toomisele ning Eesti riigimetsa (ca 800.000 ha) sertifitseerimisele ELF kõvasti kaasa aitas. Praegu

01-07-2003

proovime läbi WWF-IKEA rahastatava projekti toetada erametsaomanike koondumist gruppidesse just sertifitseerimise aspektist. Seda projekti koordineerib praegu Anu Kõnnusaar. Samuti on üheks võimaluseks kogukonnametsanduse algatamine ja toetamine, millega tegeleb Mikk Sarv. Järgmisel aastal on kavas neid suundi jätkata, kuid metsapoliitikas peab ilmselt kasutama veelgi tugevamaid vahendeid, kui tahta olukorda reaalselt muuta.

Looduskaitse andmebaas (C-VÄ-6) – projektijuht Eerik Leibak

Projekt "ELFi looduskaitse-andmebaasi korrastamine" algas 2002. aastal ja kestab algse kava kohaselt 2003. aasta sügiseni; kavas on rahastajalt taotleda projektiaja pikendamist. Projekti käigus viiakse läbi järgmised tegevused: ELFi looduskaitseandmebaasi 1990. aastatel kogutud materjali (algsest umbes 5500 kirjet) kontroll, täiendamine ja korrigeerimine; uute metsakorraldusandmete sisseviimine; põlismetsa-projekti kirjete jaotamine metsatüüpide kaupa; piltkujutiseta objektide digitaliseerimine; Euroopa Liidu Natura-programmist tulenevate täiendavate hinnangute andmine; ettepanekud keskkonnaministeeriumile looduskaitseväärtusega alade kaitseks Natura-programmi raames või riiklikul tasemel; kaitstavate ja/või ohustatud liikide kohta käiva andmestiku edastamine EV Looduskaitseregistrile. Tegevus hõlmab Harju, Hiiu, Ida-Viru, Jõgeva, Järva, Lääne-Viru, Pärnu, Põlva, Tartu, Viljandi ja Võru maakonda; neist Ida-Virumaa osas on tööd täielikult lõppenud.

Matsalu Natura (C-KO-8) – projektijuht Eerik Leibak

Projekt "Lääne- ja Raplamaa Natura-alade analüüs ja täiendamine ELFi looduskaitse- andmebaasis leiduvate andmetega" sai alguse 2001. aasta sügisel ja kestab 2002. aasta lõpuni. Projekti vahendajaks on Matsalu Looduskaitseala. Projekti raames viidi läbi ELFi looduskaitseandmebaasi Lääne- ja Raplamaa andmestiku kontroll, täiendamine ja korrigeerimine; põlismetsa-projekti kirjete jaotamine metsatüüpide kaupa; piltkujutiseta objektide digitaliseerimine; 2001.a. välitööandmete sisestamine; täiendavad välitööd sammaltaimede leiukohtade ja mõnede sammaldega seotud elupaigatüüpide (allikasood, nõrglubjaallikad) inventeerimiseks; Euroopa Liidu Natura-programmist tulenevate täiendavate hinnangute andmine; ettepanekud looduskaitseväärtusega alade kaitseks Natura-programmi raames (sh. eriti hüljeste kaitsenõudeid arvestades). Tegevus hõlmas Lääne ja Rapla maakonda, tööd on käesolevaks hetkeks teostatud.

Kaitse-eeskirjad (C-KO-10, C-KO-14) – teostajad Eerik Leibak, Rainer Kuuba

2002. aastal on osaletud Karula kaitse-eeskirja koostamise töös koos Karula Rahvusparki administratsiooniga. Aasta lõpuks valmivad tehtud muudatused tsoneeringukaardil, kirjalikud põhjendused ja uue kaitse-eeskirja eelnõu mustand. 2003. aastal lõpetatakse vajalikud tegevused projekti raames (läbirääkimised maaomanikega jms) ning tellitakse valminud uue kaitse-eeskirja eelnõule ekspertiis.

Kaitsekorralduskavad (C-KO-18, C-KO-19, C-KO-23, C-KO-24) – teostajad Rainer Kuuba, Matis Mägi

2002. aastal on Matis Mägi poolt koostamisel Naissaare Loodusparki, Kesselaiu Loodusparki ja Laidevahe Looduskaitseala kaitsekorralduskavad, tööd teostatakse aasta lõpuks. Rainer Kuuba poolt on 2002. aastal koostatud Rannametsa-Soometsa kaitsekorralduskava metsade inventuuri osa, samuti on ta teostanud Kesselaiu metsade inventuuri. 2003. aastal osaleb ELF samuti kaitsekorralduskavade koostamisel, täpsemaid tellimusi hetkel veel teada ei ole.

Ekspertiisid (C-KO-20, C-KO-21, EKS-7, EKS-11, EKS-12, EKS-13) – teostajad Eerik Leibak, Rainer Kuuba, Matis Mägi

2002. aastal viidi läbi Marimetsa LKA linnustiku inventoorium (Eerik Leibak) ja Peipsi CTCle Emajõe Suursoo ökoloogilised andmed (Rein Kuresoo). 2003. aastal osaleb Rainer Kuuba eksperdina Metsahoiu Sihtasutuse projekti "Kaitsemetsade kaardistamine" tulemuste läbivaatamisel.

KESKKONNAHARIDUSE PROGRAMM

0 1-07- 2003

- 1) Uudisteagentuur Roheline Värav – Toomas Trapido
- 2) Tallinna Loodushariduse edendamine (Loodusmaja, Kullo) – Ylle Rajasaar
- 3) Rabamaa õppe- ja turismikeskus – Henrik Guthan
- 4) Palupõhja looduskool – Robert Oetjen
- 5) Tabasalu puhkepark – Toomas Trapido
- 6) Kõrv Loodusesse, Raadio Kuku saade “Helisev loodus” – Veljo Runnel
- 7) Keskkonnafestival – Ylle Rajasaar
- 8) Loodusvaatlused – Reet Kristian
- 9) Panda auhind – Robert Oetjen
- 10) Talgureisid ja rattamatkad – Jüri-Ott Salm
- 11) Metsameediakojad – Mikk Sarv
- 12) Pokumaa – Aija Kala
- 13) Loodushääle plaat “Õõ hääled” – Veljo Runnel
- 14) Loodusfoto konkurss – Urmo Lehtveer
- 15) Scholarship WWF Läti – Robert Oetjen
- 16) Väike Põlismetsa Raamat – Urmo Lehtveer
- 17) Linnueurovision – Urmo Lehtveer

Roheline Värav – projektijuht Toomas Trapido

Rohelise Värava uudisteagentuur aadressil www.greengate.ee alustas tööd 1999. aastal eesmärgiga edastada kohalikku ning rahvusvahelist loodus- ja keskkonnainfot laiemale huviliste ringile. Algselt internetiportaalina alustanud agentuur on tegevusaastate jooksul oluliselt laienenud. 2001. aastal lisandus kord nädalas edastatav saade “Roheline Värav” Kuku Raadios, 2002. aastal 8-leheküljeline ajaleht “Roheline Värav” Maalehe vahel. Käesoleva aasta kevadel alustati venekeelse saatega Raadio 4-s, samuti valmis uus multilinguaalne internetiportaali tehniline ülesehitus, mille kaudu on võimalik edastada uudiseid kõikides soovitud keeltes. Tulevikus on võimaluse korral plaanis panna käima eesti- ja venekeelse iganädalane keskkonnauudiste telesaade.

Portaali loeb äripäevadel 200 külastajat, uudised saavad endale e-mailiga 300 registreerunut. Kuku Raadio “Rohelise Värava” saadet kuulab igal reedel keskmiselt 40 000 inimest. Ajaleht jõuab ca 140 000 lugejani Eestis. Et Rohelise Värava infoagentuuri uudiseid kasutavad ka BNS ja ETA ning Eesti suuremad päevalehed, jõuab projekti puudutav teave avalikkuseni ka teiste meediakanalite vahendusel, seega ka nende inimesteni, kes igapäevaselt keskkonnatemaatikaga kokku ei puutu.

Tallinn Loodusmaja (C-KO-4) – projektijuht Ylle Rajasaar

Projekti Tallinna Loodusmaja I etapp lõppes 2002. aasta alguses. I etapi käigus kaardistati Tallinna koolid ja koolivälised asutused, kes tegelevad koolivälise loodushariduse andmisega linna ja selle ümbruse lastele. Koostöös Tallinna Haridusametiga korraldati loodushariduslike projektide konkurss “Linnalaps loodusesõbraks”. Projekt jätkus 2002. aastal Kullo loodusklassi sisustamisega ja edasiste läbirääkimistega Loodusmaja projekti II etapi osas.

Kullo loodusklassi sisustamine (C-KO-22) – projektijuht Ylle Rajasaar

Märtsis 2002 sai Tallinn Loodusmaja jätkuprojektina valmis KULLO keskkonnaklass, mida rahastas linna haridusamet. ELF kutsus kokku klassi Nõukoja, mida juhib Jaan Riis ELKSist. Nõukoda on koos käinud kaks korda. Mais 2002 korraldas Selver müügitoetuskampaania KULLO keskkonnaklassi õppevahendite soetamiseks. ELFi arvele laekus 30 000 krooni, millest osteti praktilisi õppevahendeid- ökokohver, binokulaar, õpikuid jne. Koostöös ELISe ja Euroopa Komisjoni Delegatsiooniga Eestis rahastati Tallinnas, Tartus ja Pärnus linnaökoloogia programmi, mille raames saavad 1600 last neis linnades ja maakondades praktilist teavet ümbritsevast lähikeskkonnast – mõõdetakse linnades õhu ja vee puhtust, hinnatakse taimekoosluste seisundit, käiakse prügilates ja veepuhastusjaamades. ELFi eestvõttel rahastatakse projekti kogusummas 200 000 krooni. 2003. aastal on Tallinna Loodusmaja projekti eesmärk luua laiapõhjaline sihtasutus. Tallinna linnas toetab sellesuunalist tegevust abilinnapea Rein Lang. Linna poliitilise otsuse põhjal linn ise sihtasutuse loomises ega selle nõukogus ei osaleks;

01.07.2003

samuti ei ole linn valmis omalt poolt loodusmaja tööd rahastama muul moel kui projektis 2003. aastal ja edaspidi pearahapõhiselt. On toimunud läbirääkimised Harju Maavalitsuse ja Maavalitsuste Liidu esindajatega koostööplatvormi väljatöötamiseks. Selget vastust ei ole tulnud. Keskkonnaministeeriumi huvides on SA siiski luua, et järgida oma programmi- anda MTÜdele võimalus... maakondlikult eelhinnata KIKi projekte. Tallinna Loodusmaja projekti edasine töökäik on järgmine: Koos Eesti Loodushariduse Seltsi ja Ivar Puuraga kutsuda kokku akadeemiliselt laiapõhjaline sihtasutuse loojate ring – lisaks ELFile, ELHSile, Studio Viridisele võiksid SA asutamises osaleda Pedagoogiline Ülikool, EBS, EHI, TTÜ. Sihtasutuse dokumentide raamistik on välja töötatud, seda hakatakse arutama ühisel ümarlaval. Ümarlaua tulemusena esitavad võimalikud loojad oma ettepaneku Tallinna linnale sihtasutuse loomises osalemiseks. Juhul kui linn ka sellisel juhul ei osale sihtasutuse moodustamisel, on Tallinna Loodusmaja taastulemine küsimärgi all, sest puudub selgus finantseerimise osas.

Rabamaa (C-KO-9) – projektijuht Henrik Guthan

Rabamaa projekt sai alguse 2001. aastal, kui hakati keskuse ideed ellu viima ning pandi paika plaanid edaspidiseks, samuti saadi toetus Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuselt. Rabamaa õppe- ja turismikeskus paikneb kolme Eestimaa rabade pärli – Muraka ning Ratva raba ja Selisoo veerel. Projekti eesmärgiks on kohaliku looduspärandi ning samuti ajaloo- ja kultuuripärandi tutvustamine loodusturistidele ning teistele huvilistele. Püütakse läbi ökoturismi elavdada ka kohalikku külaelu ning vähendada tööpuudust. 2002. aastal oli Rabamaa palkhoonest keskuse juurde loomisel lõkkeplats, väliköök, viiad, Rabamaa kaart, tootemisambad, parkla ja muinasküla (korilaste vaielamud, sepikoda ja rauamaagisulatusahi). Koos Riigimetsa Majandamise Keskusega on plaanis matkaradade märgistamine, lõkkeplatside tegemine ja vaatetorni ehitamine. Edaspidi oodatakse Rabamaale ökoturiste, korraldatakse lastele ja suurtele looduslaagreid, hakatakse tutvustama kohalikke muistseid kombeid. 2003. aastal jätkub samade tegevuste elluviimine EASi poolt pikendatud projekti raames.

Alam-Pedja Looduskool – projektijuht Robert Oetjen

Projekt algas 2001. aastal, mil ELF koos Kotkaga ostis Palupõhjas talu koos maaga eesmärgiga luua looduskool toetusega Hollandi Prins Bernhard Fondilt. Looduskooli põhimõte on, et eelkõige tuleb loodust tutvustada läbi kogemuse ja loodustunnetuse. Looduskool hakkab toimuma laagrite, talgute ja õppepäevadena. 2002. a. suvel toimusid mitmed õppelaagrid, koristustalgud vabatahtlikkega kevadel, ülikooli zooloogia suvepraktika. WWF-Taani ja Lauritzen Fond otsustasid toetada hoone renoveerimist ja kooli arendamist 400,000 EEKiga. Osteti looduskooli programmi raames veel maad LKÜ Kotkaga Kirna õpperaja ümbruses, kus on võimalik tulevikus läbi viia õppeüritused. 2003. aastal on plaanis renoveerimistöödega jätkata, taotleda finantseerimist renoveerimistööde- ja hoonete sisustamiseks ja kooli edasi arendamiseks.

Tabasalu (TAB) – projektijuht Toomas Trapido

Veebruaris asutati ELFi initsiatiivil MTÜ Tabasalu Looduspark, mis pargi haldamisega loodetavasti edaspidi tegeleb. KIKi rahade eest tegid Siim Sarv ja Andrus Purje juurde istepinke ja laudu. Praegu on käsil piirdeaia lõpetamine. Kogu aktiivse hooaja vältel tegeles Andrus Purje järeelvalvega, mille tulemuseks on autodest varguse järsk vähenemine ning üldine kord pargis. Samas ei ole plaanitu kohaselt edenenud ehitustööd. Piirdeaia valmimise järel ELF lõpetab Tabasalu pargi haldamise ja annab selle üle MTÜle.

Pokumaa (POKU) – projektijuht Urmo Lehtveer

ELF teostas Pokumaa projekti kuni Pokumaa Sihtasutuse loomiseni 2000. aastal. Praegu esindab ELFi Pokumaa SA nõukogus Urmo Lehtveer. Sihtasutuse nõukogu esimees on ELFi tegevjuht Toomas Trapido. 2002. aastal kuulutati projektile uue tegevjuhi konkurss, mille tulemusena võeti tööle uus projektijuht Aija Kala.

Kõrv Loodusesse (C-KO-17) – projektijuht Veljo Runnel

Kõrv Loodusesse on 1999. a. projektijuht Veljo Runneli algatatud projekt. 2002. aastal toimusid helisalvestused looduses üle Eesti. Välitööde vaheajal katalogiseeriti salvestatud helidid täpse koha, aja ja liikidega ning säilitati hilisemaks töötamiseks. Salvestatud helid töödeldi internetis kuulatavasse

01-07-2003

Loodusfoto konkurss (C-24) – projektijuht Urmo Lehtveer

Projekt on alguse saanud juba 90ndate keskel ja kuni 2000. aastani vedas konkursi ELF, hiljem liitus ajakiri Loodus. Nüüd on konkursi peamiseks korraldajaks OÜ Looduskiri. ELF toetab konkursi läbiviimist jõudumööda. 2002. kevadel toimus traditsiooniliselt konkurss, millest võttis osa ligi 400 fotograafi kolmes vanuseklassis. 2003. aastal on planeeritud võimaluse korral toetada OÜ Looduskiri poolset projekti läbiviimist.

Väike Põlismetsa raamat (C-KO-1) – projektijuht Urmo Lehtveer

“Väike põlismetsa raamat” sai trükitud Metsakaitsealade Võrgustiku projekti raames ELFi poolt. Raamatu koostamine ja väljaandmine tasuti projekti raames, kogu tiraaz anti ELFi müügiks Eesti kauplustes. Kokkuleppel projekti Taani-poolse koordinaatoriga kohustus ELF raamatute müügist kogunenud raha investeerima mõne looduse matkaraja tegemisse. Seni pole raha kasutatud, toimub jooksev raamatute müük. ELFi on plaanis kogunenud raha kasutada Palupõhja looduskooli juurde matkaraja rajamiseks.

Linnueurovisioon (C-KO-13) – projektijuht Urmo Lehtveer

Projekt sai alguse jaanuaris 2002 ja lõppes sama aasta juunikuus. Linnueurovisioon viidi läbi Eestimaa Looduse Fondi, Eesti Ornitoloogiaühingu ja TELE 2 ühisprojektina. Linnueurovisioon on linnukaitse propageerimiseks ellu kutsutud interneti projekt aadressil www.birdeurovision.org. Idee sai alguse ELFi inimeste soovist kasutada Eurovisiooni lauluvõistlust ära looduskaitse propageerimiseks. Linnueurovisiooni käigus korraldati internetihääletus kaunima lauluga Eestis elava või läbirändava linna selgitamiseks, kelleks osutus ööbik. Vahemikus 25. aprill kuni 25. mai korraldati rahvusvaheline internetihääletus Euroopa kaunima lauluga linna selgitamiseks. Hääletusel osalesid linnulaulud 21 riigist. Rahva lemmikuks osutus Islandit esindanud rüüt ja ornitoloogide lemmikuks sai Eestit esindanud ööbik. Lehekülge www.birdeurovision.org külastati 400000 korral ja hääletajaid oli 30000. Projekt pälvis laialdase rahvusvahelise tähelepanu - BBC tegi oma interneti lehekülje britte esindava linna selgitamiseks. Linnueurovisiooni tutvustavad artiklid ja TV saated, uudised ilmusid korduvalt mitmekümnes Euroopa riigis, isegi Uus-Meremaal. Ülemaailmsele meediakajastuse pani aluse Associate Pressi (AP) Eesti esindaja, kes tegi esimese rahvusvahelise uudise ja kajastas kogu üritust korduvalt oma uudistes. 2003. aastaks on võimalus, et TELE2 korraldab ELFi kaasabil analoogse ürituse Lätis tuleval kevadel.

Scholarship WWF Läti (C-VÄ-9) – projektijuht Robert Oetjen

Projekt sai alguse 2001. a. sügisel. Projekt on ELFi kaudu suunatud erastipendium, mis toetab kaugõpet ühes Ameerika looduskoolis. 2002. aastal osales Robert Oetjen kahe nädalases öppelaagris Ameerikas 13.-26. oktoobril. Stipendiumitoetus jätkub 2003. aastal, plaanis on jätkata õpet kaugõppe vormis.

0 1-07- 2003

SÄÄSTEV ARENG

- 1) Keskkonnaõigusabi – Revo Linno
- 2) Väinameri – Robert Oetjen
- 3) Ökoehituse propageerimine – Urmo Lehtveer
- 4) Triigi lambad – Gilleke Kopamees
- 5) Koola saami organisatsioonide suutlikkuse tõstmine – Toomas Trapido
- 6) Aarhusi konventsiooni rakendamine – Robert Oetjen
- 7) Teaduspargi jäätmekäitluse korraldamine – Anu Kõnnusaar
- 8) Keskkonnaaruandlus – Anu Kõnnusaar
- 9) Õiglane kaubandus – Erik Sikk

Keskkonnaõigusabi – Revo Linno

Keskkonnaõigusabi projekt nõustab kodanikke ja kodanikeühendusi keskkonnaprobleemide lahendamisel. Projektil on kaks põhisuunda. Kõigepealt osutab projekt tasuta keskkonnaõigusabi keskkonnakaitsega tegelevatele inimestele ja mittetulunduslikele organisatsioonidele. Samas viib õigusabi projekt pidevalt läbi keskkonnateemaliste õigusaktide seiret, so jälgitakse olulisi muudatusi ja uuendusi seadusandluses, teadvustatakse nendest keskkonnaorganisatsioone (EKO listis) ja vajadusel aidatakse organisatsioonidel ette valmistada ettepanekuid õigusaktide muutmiseks või uute vastuvõtmiseks.

Eeltööd projekti käivitamiseks algasid 2001. a detsembris, siis valmis ka keskkonnajuhtumite menetluskord (õigusabi andmise printsiibid). Projekt kuulutati välja 13. jaanuaril 2002 ja kohe leidis ka õigusabi vajajaid. Ainuüksi jaanuariku jooksul pöörduti ELFi poole keskkonnaõigusabi saamiseks 22 korral. Suurimad keskkonnajuhtumid, mida nõustati olid Kestla (Rannu) raba turbakaevanduse juhtum, Ääsmäe rabasse planeeritava prügila juhtum, Reiu spoonitehase juhtum, Tallinna Sadama Küdema kruisisadama rajamise juhtum, Laguja prügila rajamise juhtum. Kõigil juhtudel palusid kohalikud elanikud abi väidetavalt keskkonnoohtlike ettevõtmiste peatumiseks. Koostöös Eesti Rohelise Liikumisega jälgitakse pidevalt planeeringuid.

ELF on projekti peakoordinaator. Projekti on kaasatud Eesti Roheline Liikumine, Tehiskeskkonnainstituut, Läti Roheline Liikumine ja Leedu Roheline Liikumine.

Väinameri (C-32) – projektijuht Robert Oetjen

Väinamere projekt on sisuliselt kestnud Hiiumaal, Vormsil, ja Matsalus juba mitu aastat. ELFi kaudu on WWFi ja Rootsi SIDA toetus jõudnud projekti piirkonda aastast 2000. Projekti eesmärgiks on taastada või säilitada ranniku poollooduslikud alad, kaunid avamaastikud, ülesandeks toetada põllumajanduslikku tegevust rannikul. Seda ühelt poolt vahetult, näiteks tööriistade, tööloomade ja karjatamistoetuste kaudu. Ja teiselt poolt koolituskursuste ja õppematerjalide abiga. Väinamere projekti kaugem eesmärk on rannarahva elutingimuste parandamine, ka vanade traditsiooniliste sissetulekuallikate taaselustamine. Nii pannaksegi rõhku lisaks talunikele näiteks käsitöö toetamisele, kvaliteetse loodusliku põllumajandustoodangu turustamisele, ökoturismile. Nüüdseks on rajatud näidiskarjamaad, mitmed vaatetornid. 2002. aastal jätkati tööd rannamaade majandamise-, väikeste turismi- ja käsitööseitside ja ettevõtete toetamisega. Valmised karjatamise näidisalad ja turismirajad kõigi kolmes projektipiirkonnas, peeti Hiiumaal käsitöölaad, valmistati Väinamere projekti tutvustav film. peeti rahvusvaheline projekti konverents ja ökoliha tutvustav kampaaniaüritus. 2003. aastal viiakse

01-07-2003

lõpuks valmib trükis "Keskkonnasõbra taskuraamat". 2003. aastaks on esitatud taotlus DANCEEle projekti pikendamiseks perioodil 01.02. - 30.06.2003. DANCEE poolt on põhimõtteline kinnitus rahastamise jätkamiseks olemas. On kavas jätkata eestikeelse näituse "Kotkas teab!" eksponeerimist ja valmistada ka venekeelsed plakatid, välja töötada fondistrateegia eNGOdele ja jätkata ökoreiside ja talgulaagrite kontseptsiooni väljatöötamine.

Teaduspargi jäätmekäitluse korraldamine – Anu Kõnnusaar

Projekt "Integreeritud jäätmekäitluse korraldamine juriidiliste isikute seas SA Tartu Teaduspark näitel" algas augustis 2002 ja kestab märtsini 2003. Probleemiks on väga väheste juriidiliste isikute poolne Tartu linna jäätmehoolduseeskirja järgimine. Jäätmehoolduseeskirja täitmine nõuab teatavaid ümberkorraldusi jäätmete kogumises ja käitlemises, mida tänu kogemuse ja info puudumisele ei osata sageli teha. Jäätmealase koolituse läbiviimine Tartu Teaduspargi ruumes asuvate ettevõtete seas. Koolitati 158 inimest 6 koolituse käigus. Koolitusel osales 20 firmat. Ülejäänud 11 firmale edastati koolituse materjalid. Püstitati jäätmete lahuskogumise katusealune välitingimustesse. 2003. aastaks on planeeritud püstitada lahuskogumise vahejaamad sisetingimustesse, et hõlbustada väikefirmade prügisorteerimist. Teha lahtiste uste päev koos projekti tutvustava seminariga eelkõige Tartus asuvatele juriidilistele isikutele, mis seisavad silmitsi samalaadsete probleemidega ja millele sobiks samalaadne lahendusvariant jäätmetekäitluse jaoks. Meediaga ja teiste samades oludes tegutsevate juriidiliste isikutega suhtlemine, et teavitada probleemi olemust ning pakkuda välja lahendusvariant Tartu Teaduspargi näitel. Samuti viiakse 2003. aasta jooksul läbi olmejäätmete sorteerimine eesmärgiga selgitada jäätmete lahuskogumise edukust Tartu Teaduspargis.

Keskkonnaaruandlus – projektijuht Anu Kõnnusaar

Projekt algas novembris 2002 ja kestab oktoobri 2003. 2002. aastal on plaanis projekti käivitamine, kokkulepete saavutamine ülikoolidega loengute ja praktikumide osas, 3 koostatava keskkonnaaruande tegemiseks lisajõu leidmine. 2003. aastal on plaanis:

- Keskkonnaarvestuse tutvustamine huvigruppidele
- Keskkonnaarvestuse pidamise integreerimine majandusarvestusse
- Keskkonnaaruandluse seadustamiseks vajalike õigusaktide muutmissetepanekute koostamine
- Koostatakse eestikeelne käsiraamat keskkonnaaruande koostamises
- Keskkonnaarvestuse tutvustamine vastavate erialade üliõpilastele

Keskkonnaarvestuse põhimõtete tutvustamine erakondadele ning lobby-töö vastavate seaduseelnõude vastuvõtmiseks Riigikogu poolt.

01-07-2003

.....RIMESS.MRI.OÜ
Uus-Tatari 25 / Veerenni 13
10134 Tallinn
Tel: +372 612 0420
Fax: +372 612 0421

E-mail: rimess@rimess.ee
Internet: www.rimess.ee

Reg. nr 10384467
KMKR nr. EE100086678

SA Eestimaa Looduse Fond audiitori järelaudusotsus

Oleme auditeerinud SA Eestimaa Looduse Fond 31.12.2002.a. lõppenud majandusaasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruannet. Raamatupidamise aastaaruande koostamine on ettevõtte juhtkonna kohustus. Meie ülesanne on anda auditi tulemustele tuginedes omapoolne hinnang raamatupidamise aastaaruande kohta.

Sooritasime auditi kooskõlas Eesti Vabariigi auditeerimiseeskirja nõuetega. Nimetatud eeskiri nõuab, et audit planeeritaks ja sooritataks viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi vigu ja ebatäpsusi. Auditi käigus oleme väljavõtteliselt kontrollinud tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes esitatud näitajad. Meie audit hõlmas ka raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtete ja juhtkonnapoolsete raamatupidamislike hinnangute kriitilist analüüsi ning seisukohavõttu raamatupidamise aastaaruande esituslaadi suhtes tervikuna. Arvame, et meie audit annab piisava aluse arvamuse avaldamiseks raamatupidamise aastaaruande kohta.

Oleme seisukohal, et Eesti Vabariigi raamatupidamise seadusest lähtuvalt koostatud raamatupidamise aastaaruanne, mis näitab seisuga 31.12.2002.a. bilansi mahuks 3.550.704 krooni kajastab olulises osas õigesti ja õiglaselt SA Eestimaa Looduse Fond majandusaasta tulemit ja finantsseisundit seisuga 31.12.2002.a.

Võrus, 05.mai 2003.a.

Ulvi Sloog
Vannutatud audiitor



POH
TARTU MAAKOHUS
REGISTRIOSAKOND
SISSE TULNUD

Lisa 1

01-07-2003

11.07.2003

**Eestimaa Looduse Fondi
2002. aasta keskkonnaaruanne**

0 1-07- 2003

Sisukord

.....

Sissejuhatus.....	3
Keskkonnamõju hindamise metoodika.....	4
Ökoloogiline jalajälg.....	4
Ökoloogilise jalajälje meetodil mõõdetud keskkonnamõju.....	5
Transport inimeste veoks.....	6
Jäätmed.....	7
Vesi.....	8
Soojus.....	8
Elekter.....	8
Kaubatransport.....	8
Tarbitud kontoripaber.....	9
Koopiate arv.....	9
Aastate 2000. 2001 ja 2002 ressursikasutuse võrdlustabel.....	11

0 1-07- 2003

Lisa 1

Sissejuhatus

.....

ELF koostab oma keskkonnaaruannet juba neljandat aastat järjest ehk alates 1999. aastast. Eesmärgiks on anda ülevaade organisatsiooni erinevate tegevuste ja ressursikasutuste mõjust ümbritsevale keskkonnale. Igal aastal koostatava aruande põhjal saab analüüsida mõjude muutust aastast aastasse, tagasi vaadata eelmiste aastate eesmärkidele ning hinnata nende täitmist, samuti seada uued lühi- ning pikaajalised keskkonnavalised sihid.

Keskkonnaaruandlusega on aastal 2002 palju tööd ära tehtud. Täiustunud on aruandluse metodoloogia ja raamatupidamislik arvestus, lisandunud on mõõdetavaid komponente. Kõige suuremaks muutuseks on aga iga projekti kohta transpordialase keskkonnaaruande koostamine. Vastavalt 2001. aasta keskkonnaaruandele põhjustab ELF kõige suurema keskkonnamõju oma töötajate transpordiga. Samas on töötajate võimuses valida erinevate transpordiliikide vahel, eelistades keskkonnasõbralikke.

Aastal 2002 alustati Balti-Ameerika Partnerlusprogrammi toel keskkonnaaruandluse alast koostööd Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu (EMSL) ning Junior Achievement Arengufondiga (JAAF). Projekti käigus töötatakse välja käsiraamat, mille abil organisatsioonil/ettevõttel on võimalik oma keskkonnaaruanne iseseisvalt koostada. Samuti tutvustatakse keskkonnaaruandluse temaatikat keskkonnaerialade üliõpilastele, kui tulevastele keskkonnaaruannete koostajatele.

Aastal 2002 töötas ELFi 17 inimest kontoris ja 7 väljaspool kontorit. Keskkonnaaruande seisukohalt on tegemist kontoripõhisel tööl baseeruva organisatsiooniga ning võrreldav ressursikasutuse poolest kõigi teiste organisatsioonidega ja ettevõtete ning asutustega, mis on samuti kontoripõhised. Antud aruandes on kõrvutatud ELFi, EMSLi ja JAAFi erinevaid ressursikasutusi ühe töötaja kohta.

ELFi 2002. aasta keskkonnaaruande koostas Anu Kõnnusaar, kaasa aitas Piret Kljutšivski.

01-07-2003

Lisa 1

Keskkonnamõju hindamise metoodika

.....

Ressursikasutuse mõõtmisel on lähtutud põhimõttest, et mõõdetakse neid komponente ja selles ulatuses, kus ELF on lõpp-tarbijaks (nt soojusenergia ruumide kütmiseks). Mõõtmiste ulatus on paralleelne finantshuvide ulatusega ning kõik algandmed on pärit raamatupidamisest.

ELFi keskkonnaaruande koostamisel mõõdeti 18 komponenti (elekter, soojus, vesi, jäätmed, transport inimeste ja kaupade veoks, kontoripaberi kasutamine, tehtud koopiate arv jne). Saadud algandmed on töödeldud mitmete maailmas levinud metoodite kohaselt, eesmärgiga hõlbustada mõõtmistulemuste mõistmist. Peamiseks kasutatud meetodiks on ökoloogiline jalajälg, samuti CO₂ ja selle ekvivalentide emissiooni mõõtmine. Lähtutud on Montreali (1987) ja Kyoto (1997) protokollidest, Agenda21 eesmärkidest ja üldistest säästva arengu põhimõtetest.

Ökoloogiline jalajälg¹

Ökoloogilise jalajälje arvutuste aluseks on maapind kui piiratud ressurss, mida inimesed kasutavad oma vajaduste rahuldamiseks. Maakera pind on jagatud kategooriateks:

- haritav maa (põllu-, karja- ja metsamaa);
- bioproduktiivne meri (peamine kalapüügi territoorium);
- energiamaa (energia tootmiseks ja jaotussüsteemideks vajalik maa-ala);
- täisehitatud maa (hooned, teed jms);
- bioloogilise mitmekesisuse maa (puutumatu loodus);
- muu maa (kaljud, kõrbed jms).

Ökoloogiline jalajälg on mõõdupuu, millega mõõdetakse tegevuseks vajaliku loodusressursi kasutamist. **Ökoloogiline jalajälg hindab toote või teenuse elutsükliga kaasnevat ruumikasutust ja on mõõdetav hektarites aasta kohta (ha-aastas).** Ökoloogilise jalajälje indeks näitab, kui palju V u viljakat maad ning vett on hõivatud tarbitavate materjalide tootmiseks, kasutamiseks ja absorbeerimiseks.

Organisatsiooni ökoloogilise jalajälje arvutused põhinevad kahel lihtsal tõsiasjal.

1. On võimalik jälgida ja identifitseerida enamikku ettevõtte tarbitavatest ressurssidest ning paljusid jääkaineid, mida tekitatakse.
2. Enamik ressursi- ja jäätmevoogudest on võimalik ümber arvutada bioloogiliselt tootlikuks alaks, mis on vajalik nende ressursside tootmiseks ja jäätmete kõrvaldamiseks ning kahjutuks tegemiseks².

¹ Ökoloogilise jalajälje meetod on ELFi hinnangul praegu üks parimaid ja maailmas aina laiemat kasutamist leidv meetod, mis võimaldab komplekselt hinnata organisatsioonide ja riikide tegevuste mõju keskkonnale. Soovitame lugeda Chambers et al, Sharing Nature's Intrest, 2000 (saadaval ELFi raamatukogus)

² Riikide koormus ökosüsteemidele (tõlgitud raamatust Ecological Footprint of Nations). Keskkonnaministeerium ja Eesti Roheline Rist, 1997. 32 lk.

01-07-2003 Lisa 1

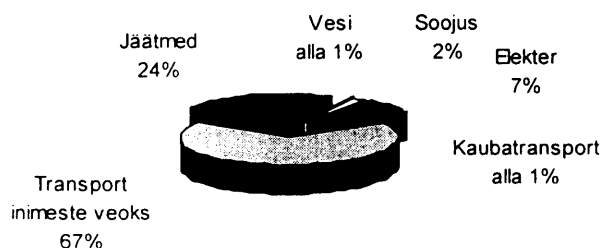
Ökoloogilise jalajälje meetodil mõõdetud keskkonnamõju

Ökoloogilise jalajälje arvutamisel on arvesse võetud 16 erinevat komponenti, mis vastavad ELFi tegevuses kasutatud või tekitatud kaupadele ja teenustele. Komponentid on jagatud omakorda kuue allvaldkonna vahel (elekter, vesi, jäätmed, soojus, inimeste ja kaupade transport). Parema võrreldavuse saavutamiseks on toodud eraldi ökoloogiline jalajalg ühe töötaja kohta.

Ökoloogilise jalajälje mõõtmise aluseks olevad komponendid ³	Tarbimine (ümardatud)	Ökoloogiline jalajalg töötaja kohta (ha-aastat töötaja kohta)	Ökoloogiline jalajalg (ha-aasta)
Transport inimeste veoks (inim-km)			
Auto (sh taksosõidud)	378 080	1,497	35,917
Buss	60 900	0,076	1,827
Rong	21 850	0,027	0,655
Laev	14 230	0,006	0,142
Lennuk	90 080	0,281	6,756
Elekter (kWh)			
Elektrienergia	22 560	0,186	4,467
Soojus (kWh)			
Soojusenergia toodetud biomassist	18 790	0,029	0,686
Soojusenergia toodetud maagaasist	5 550	0,022	0,522
Vesi (m ³)			
Tarbitud vesi	23	0,0001	0,002
Jäätmed (kg)			
Taaskasutusse suunatud paber	300	0,031	0,735
Taaskasutusse suunatud klaas	60	0,0002	0,005
Taaskasutusse suunatud plast	10	0,001	0,023
Olmeprügi (prügilasse)	6 500	0,632	15,163
Kaubatransport (tonn-km)			
Maanteetransport	3020	0,009	0,211
Lennutransport	20	0,0003	0,006
KOKKU:		2,797	67,117

ELFi 2002. aasta ökoloogiline jalajalg

Graafik 1



³ ELFis töötas 2002. aastal 17 inimest Tartu kontoris ja 7 inimest väljaspool kontorit. Elektri- ja soojusenergia, vee ning jäätmete kogused põhinevad Tartu kontoris tekitatule. Õiglase keskkonnamõju saamiseks oleme aga need andmed jaganud 17 kontoritöötaja peale, saades elektri-, soojusenergia ja vee kulu ning jäätmetekke ühe töötaja kohta, mis on omakorda korrutatud kogu töötajate arvuga.

01-07-2003

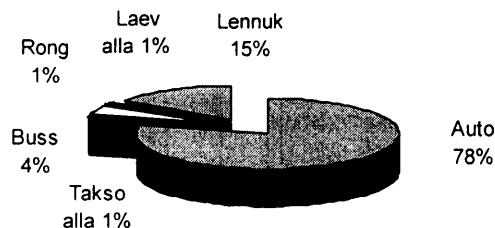
Lisa 1

Transport inimeste veoks

Inimeste transpordil on ELFi ökoloogilises jalajäljes kõige suurem osatähtsus (67%). Autotranspordil (78%) omakorda kõige suurem osatähtsus inimeste transpordis (graafik 2). Saadud tulemusi aluseks võttes on ELFi kõige esmaseks keskkonnamõju vähendamise võimaluseks autotranspordi kasutamise vähendamine. Seepärast on alates 2002. aastast koostatud iga projekti kohta oma transpordialane keskkonnanaruanne.

Inimeste transpordi jalajalg transpordiliigiti

Graafik 2



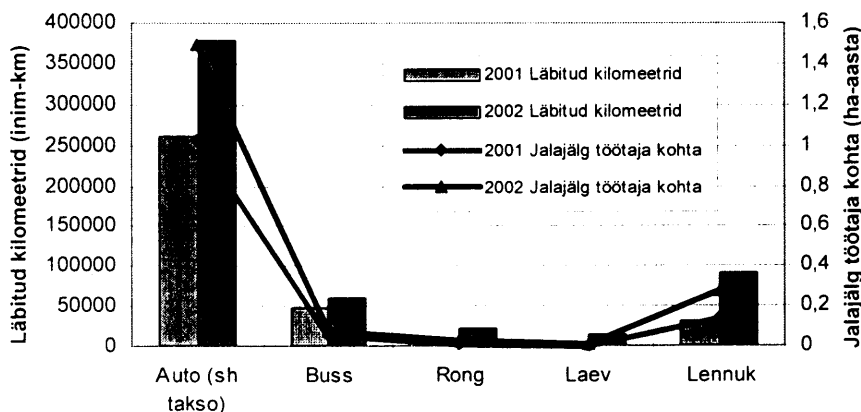
2002. aastal kasutati autodega sõites 18 460 liitrit bensiini ja 7 990 liitrit diiselmootorit. Kokku läbiti autodega 377 860 kilomeetrit, taksodega 216 kilomeetrit.

Ühistranspordi (buss, rong, laev) osakaal transpordi jalajäljes on kõigest 5%. Bussidega läbiti 60 905 km (4% jalajäljest), rongidega 21 850 km (1% jalajäljest) ja laevadega 14 230 km (0.3% jalajäljest). Lennukiga lendasid ELFi töötajad 2002. aastal 90 080 km (15% jalajäljest).

Analüüsides muutusi aastate lõikes, tuleb tõdeda ressursikasutuse ja seega jalajälje suurenemist. Graafikul 3 on toodud kahe viimase aasta (2001 ja 2002) inimeste transpordis toimunud muutused ning sellest tulenevalt erinevused ökoloogilistes jalajälgedes.

Inimeste transpordi 2001 ja 2002 võrdlus

Graafik 3



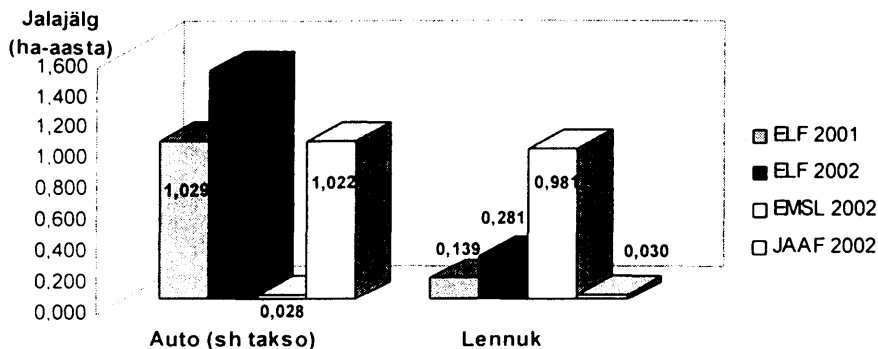
Vaatamata ELFi töötajate suuremale liikumisele erinevate transpordivahenditega, on taksodega aastal 2002 sõidetud ca 4 korda vähem kui aastal 2001!

0 1-07- 2003 Lisa 1

Töötaja kohta taandatud ökoloogiliste jalajälgede alusel saab võrrelda erinevaid organisatsioone. Samas tuleb rõhutada, et õiglane on antud võrdlus ainult siis, kui tegemist on samalaadseid tooteid või teenuseid pakkuvate organisatsioonidega. ELFi, EMSLi ja JAAFi võrdlus on õigustatud, sest kõik kolm organisatsiooni on kontoripõhise tööga.

Graafik 4

ELFi, EMSLi ja JAAFi transpordi jalajälgede võrdlus töötaja kohta



ELFi töötajad sõidavad kolme organisatsiooni võrdluses kõige enam autodega. Lennukiga sõidavad kõige enam EMSLi töötajad, kuid ELFi jalajalg on kahe aasta võrdluses autosõitude osas suurenenud 45% võrra ja lennukisõitudes enam kui 2 korda.

Jäätmed

ELF kogub kontoris tekkivaid jäätmeid liigiti (paber, klaas-, plast- ja alumiiniumtaara, metall ja segaolmejäätmed) juba mitu aastat. Aastal 2002 alustati ka bioloogiliselt lagunevate jäätmete lahuskogumisega, mida komposteeritakse kohapeal sõnniku-usside abil (nn vermikomposteerimine).

Taaskasutatavaid jäätmeid tekkis 2002 aastal järgnevalt:

- vanapaberit 300 kg;
- klaastarat 55.5 kg;
- plasttaarat (PET-joogipudeleid) 10,5 kg;
- metalltaarat tekkis nii vähe, et seda pole veel taaskasutusse suunatud ja
- bioloogiliselt lagunevaid jäätmeid ei ole enne sõnniku-ussidele andmist kaalutud.

Olmejäätmeid tekkis aasta jooksul 21 m³ ehk 4,6 tonni⁴, põhjustades 15 ha-aasta suuruse jalajälje (23% kogu jalajäljest). Olmejäätmete kogus on paljuki ülehinnatud, sest ELFi kontor asub suures kontorihoones, kus kuni 2002 aasta lõpuni oli 'vana' jäätmekäitlussüsteem ja jäätmeid ei sorteeritud. Alates 2003 aastast on tänu ELFi jõupingutustele tööle saadud uus jäätmekäitlussüsteem, mille raames sorteerivad kõik kontorihoone rentnikud sarnaselt ELFile oma prügi. Aastani 2003 koguti ühtses süsteemis vaid olmejäätmeid ja tekkinud kogused jaotati vastavalt renditud pindalade suurusele. Prügikaste tühjendati regulaarselt 2 korda nädalas, vaatamata sellele kui palju jäätmeid kontaineris oli (teinekord olid tühjendatavad kontainerid pooltühjad, arvestus käis aga tühjendatavate prügikastide suuruse järgi). Aastal

⁴ Vastavalt Eesti Jäätmetatistikale kaalub üks olmeprügi kuupmeeter 220 kg.

0 1-07- 2003

Lisa 1

2002 sorteeris ELF oma jäätmeid ja tekitas seega oluliselt vähem olmeprügi ruutmeetri kohta kui jäätmeid mittersorteerivad firmad.

Vesi

Vett tarbiti aasta jooksul 16,6 m³, jättes 0,002 ha/a suuruse jalajälje. Vett kasutatakse kontoris peamiselt kohvi/tee keetmisel, kätepesemisel, koristamisel ja tualetis. ELFis puuduvad veemõõturid, seega on tarbitud vee hulk ligikaudne (st kogu kontorihoone veetarve jaotatakse kõigi rentnike vahel, vaatamata rentnike tegelikule veetarbele).

Soojus

ELF kasutab AS Tamme Soojuse Aardla katlamaja poolt toodetud soojust. Kogu aasta jooksul tarbiti ELFis 17 240 kWh soojusenergiat, millest 77% ehk 13 310 kWh on toodetud biokütusest (koore- ja freeshake, saepuru) ja 23% ehk 3 930 kWh maagaasist. Biomassist toodetud soojusenergia ökoloogiline jalajalg on 0,7 ha-aastat ja maagaasi oma 0,5 ha-aastat.

Elekter

ELF tarbis aasta jooksul 22 560 kWh elektrienergiat, ökoloogiline jalajalg sellest tulenevalt on 4,5 ha-aastat (7% kogu ELF-i ökoloogilisest jalajäljest).

Kaubatransport

Kaubatranspordi puhul mõõdeti aastal 2003 nii mööda maanteed kui õhu kaudu edastavate postipakkide poolt tekitatavat jalajälge. Maanteetransporti kasutati 3 020 tonn-km⁵ ja õhutransporti 19 tonn-km ulatuses. Kaubatranspordi jalajalg on 0,2 ha-aastat.

ELFi 2002 aasta ökoloogiline jalajalg on 67 hektarit, töötaja kohta natuke 2,8 ha. On seda vähe või palju?

1997. aastal ilmunud riikide ökoloogiliste jalajälgede võrdluses on toodud inimese kasutuse jaoks kättesaadavaks pinnaks 1,7 ha inimese kohta⁶. See on käesoleva ökoloogilise reaalsuse keskmine. Samas on Maailma Looduse Fondi 2000. aasta aruandes säästlikkuse piiriks arvatud 2,2 ha inimese kohta, arvestades 10% bioloogilise mitmekesisuse säilitamise tarbeks.

Tavapärase tööpäeva pikkus on ainult 1/3 kogu päevast ja selle aja jooksul kasutatakse kas enam või praktiliselt kogu bioloogiline ressurss ühe inimese kohta.

Seega vaatamata sellele, millisest säästlikkust näitavast arvust me lähtume, on selge, et ressursikasutus on liiga suur ehk et elame tuleviku arvel.

⁵ Mõõtühik 1 tonn-kilomeeter on samaväärne 1 tonni kauba transpordiga 1 km kaugusele või 0,5 tonni kauba transpordiga 2 km kaugusele.

⁶ 1993. aasta maailma rahvastiku arvule vastavalt oli iga inimese kohta 2,07 hektarit bioloogiliselt tootlikku pinda. Võttes aluseks 1997. aasta maailma rahvastiku ja eeldades optimistlikult, et bioloogiliselt tootlik pindala pole vähenenud, on praeguseks järele jäänud vaid 1,94 hektarit inimese kohta. Lahutades sellest 12 % bioloogilise mitmekesisuse säilitamiseks, saame $((1-0,12) \times 1,94 = 1,71)$ 1,71 inimese kohta.

01-07-2003

Lisa 1

Tarbitud kontoripaber

Lisaks eelpool toodud komponentidele on mõõdetud ka kontoripaberi tarvet (kuid seda ei ole arvestatud ökoloogilises jalajäljes, sest vastav ökoloogilise jalajälje faktor puudub). Aasta jooksul osteti 108 pakki ehk 270 kg kontoripaberit. Töötaja kohta teeb see 11,25 kg kontoripaberit aastas. ELF on suutnud säilitada suhtelist madalat ja samas stabiilset kontoripaberi tarvet aastate jooksul. Võrdluseks EMSLi 34,9 kg paberitarve töötaja kohta.

Aastal 2002 alustasime ELFi kontoris erinevate kontoripaberite katsetamisega. Peamiselt oli kasutusel taaskasutatud paberist toodetud CyclusOffice (69%), vähendatud kloorihulgaga pleegitatud DataCopy (23%) ja täiesti kloorivabalt toodetud ning FSC⁷ puitu kasutatav MultiCopy (1%). Proovipartiina osteti säästlikult majandatud metsast pärit FSC vesimärgiga paberit (5%). Katsetuste tulemusel jõuti veendumusele, et ELFi kontoritehnikale sobib kõige paremini MultiCopy, mille tootmine on kooskõlas ka meie põhimõtetega.

Koopiate arv

Heaks indikaatoriks kontoritöö tõhususele on töötajate poolt tehtud koopiate arv. See näitab keskkonnateadlikkuse taset ja töötajate suhtumist ressursikasutusse.

Aastal 2002 paljundati ühtekokku 23 830 lehekülge (koopiamasina loenduri andmetel). Kuivõrd ELFi on kahepoolne paljundus kohustuslik, võib eeldada, et paljundusmasinast käis läbi 15 000 lehte ehk 6 kasti A4 formaadis paberit.

⁷ FSC - Forest Stewardship Council, e.k. Metsa Hoolekogu

01-07-2003

Lisa 1

ELFi CO₂ emissioon

Säästva arengu saavutamiseks on vaja taastada olukord, kus inimtegevus ei ületa põhiliste aineriingete – CO₂ ja vee – dünaamilist tasakaalu ehk loodussüsteemide puhverduisvõimet. Jätksuutlikkuse tagamiseks tuleb teada, kui suur on see puhverduisvõime ja osata inimtegevuse mõju kvantitatiivselt hinnata.

CO₂ emissiooni mõõdeti 10 komponendi kohta. Mõõtmistulemuste teisendamisel CO₂ emissiooniks kasutati Ühinenud Rahvaste Keskkonnaprogrammi poolt koostatud kasvuhoonegaaside arvutamise käsiraamatut⁸.

Mõõdetud komponent	CO ₂ emissioon, tonni CO ₂
Elektrienergia (kWh)	
Põlevkivist toodetud elektrienergia	0,01
Soojusenergia (kWh)	
Maagaasist toodetud soojusenergia	0,8
Biomassist toodetud soojusenergia	0
Inimeste transport	
Auto (diiselmootor, liitrites)	21,4
Auto (bensiin, liitrites)	41,0
Lennuk (lühimaa reisirid, inim-km)	7,6
Lennuk (pikamaa reisirid, inim-km)	4,0
Rong (inim-km)	0,7
Kaupade transport	
Lennuk (lühimaa reisirid, tonn-km)	0,003
Maanteetransport (tonn-km)	3,8
KOKKU	79,3

ELF 2002. aasta summaarseks CO₂ emissiooniks võib arvestada 79,3 tonni.

Rahvusvahelise Kliimamuutuste Komisjoni (IPCC) poolt on välja pakutud keskkonnaruumi suuruseks 1,7 tonni CO₂ inimese kohta aastas ehk 4,66 kg CO₂ inimese kohta päevas⁹. Tööajal emiteeritud CO₂ piirkoguseks inimese kohta võetakse 70% IPCC poolt pakutust. Seega inimese kohta tuleb on talutavaks keskkonnaruumiks 1,19 tonni CO₂ aastas ehk 3,3 kg CO₂ päevas.

Arvestades, et ELF-i tekitab 79,3 tonni CO₂, keskkonnaruum võimaldab vaid 28,6 tonni CO₂, tuleb ELF-i heastada 2002. aasta jooksul liigtekitatud 50,7 tonni CO₂ emissioon. Teada on, et keskmiselt seob 1 km² metsa aastas 97 tonni puhast süsinikku ehk 356 tonni CO₂ aastas.

Seega liigtekitatud 50,7 tonni CO₂ sidumiseks läheb tarvis 0,14 km² ehk 14 ha metsa.

⁸ The GHG Indicator: UNEP Guidelines for Calculating Greenhouse Gas Emissions for Businesses and Non-Commercial Organisations

⁹ Vilu, R. Randla, T. Kuidas mõõta keskkonna jätkusuutlikkust. Käsikiri. Tallinn, 2002.

01-07-2003 Lisa 1

Aastate 2000, 2001 ja 2002 ressursikasutuse võrdlustabel

Järgnevas tabelis on reaaluühikutes esitatud erinevate ressursside mõõtmistulemused kolme aasta lõikes.

	2000		2001		2002	
	Üldine	Inimese kohta*	Üldine	Inimese kohta**	Üldine	Inimese kohta***
Kütused (liitrit):						
Bensiin	2 800	280	10 800	450	18 460	770
Diiseli	5 220	522	7 320	305	7 990	330
Transport (km):						
Auto	108 800	10 880	259 275	10 800	377 860	15 745
Takso			785	35	215	10
Buss	48 600	4 860	48 710	2 030	60 905	2 540
Rong			4510	190	21 850	910
Laev			2500	105	14 230	595
Lennuk			30 240	1 260	90 080	3 755
Elekter (kWh)	7 770	777	11 380	475	15 980	670
Soojus (kWh)	16 060	1 606	33 000	1 375	17 240	720
Vesi (m3)	16	1,6	30	1,3	17	0,7
Kontoripaber (kg)	109	10,9	265	11,0	270	11,3

* Aastal 2000 töötas ELFi keskmiselt 10 inimest (ainult kontoritöötajad)

** Aastal 2001 töötas ELFi keskmiselt 24 inimest (14 kontoris ja 10 väljaspool kontorit)

*** Aastal 2002 töötas ELFi keskmiselt 24 inimest (17 kontoris ja 7 väljaspool kontorit)

Aastate võrdluses peab arvestama seda, et aasta 2000 näitajates on arvestatud kontoritöötajate poolt tarbitud ressurssidega, samas aasta 2001 ja 2002 näitajad on suurendatud ka kontorst väljaspool töötavate inimeste poolt tarbitavaga¹⁰.

¹⁰ Eeldame, et kontorst väljaspool töötavad inimesed tarbivad oma töö tegemiseks sama palju ressursse kui kontoritöötajad.

pgn

Lisa 2

TARTU MAAKOHUS
REGISTRIOSAKOND
SISSE TULNUD

01-07-2003

Blk

**Eestimaa Looduse Fondi
2002. a. sotsiaalse mõju hinnang**

D

Eestimaa Looduse Fondi sotsiaalaruanne

Eestimaa Looduse Fondi sotsiaalset mõju uuriti 2003. aasta märtsis. Küsitleti 18 inimest: ELFi projekte rahastanud fondides rahastamisotsuste tegijaid, keskkonnateenistuste ja looduskaitsealade administratsiooni töötajaid, Riigikogu liiget, erametsaomanikke, talupidajaid, ettevõtjaid, omavalitsusjuhte, pedagooge ja haridusametnikke, ELFIGa koostööd teinud suhtekorraldusfirma töötajat, ELFi projektides (rattamatkal, talgureisidel, laste loodushariduses) kaasa löönud inimesi.

1. ELFi märgatavus ühiskonnas

Ühiskonnas toob ELFi laiemat tuntust jätkuvalt metsaga seotud teemade käsitlemine, peaaegu sama oluliseks peetakse ka "laiapõhjalist" loodusharidust. Paljuski ilmselt tänu Maalehele on huvi ja tuntuks äratamas rannakarjamaade hooldus, oluline aspekt seejuures on et inimesed seostavad niisugust tegevust traditsioonide ja omaenda identiteediga (maastik) ning näevad konstruktiivset võimalust reaalselt toimiva elulaadi ja keskkonnakaitse ühendamiseks.

Riigiametis olevad looduskaitsetöötajad teavad ELFi olemasolust oma sõnul sageli "organisatsiooni asutamisest saati". Enamasti teatakse ELFi otseste kontaktide, kaitseala toetavate talgureiside, kaisekorralduskavade koostamise vms. erialase koostöö tõttu. ELFi suurimaks väärtuseks peetakse heade looduskaitse spetsialistide olemasolu, nende töö organiseerimist. Tegevuste hindamisel ilmneb sageli et väljaspool kokkupuutevaldkondi toimuvatest ELFi projektidest selget ülevaadet pole. Uute projektide ja inimeste rohkus ELFis ei ole praegu usku ühenduse "rakenduslikku väärtusse" siiski mõjutanud, ilmselt täidavad ELFi spetsialistid looduskaitsetöös jätkuvalt väga olulist rolli.

Metsandusega seotud inimeste jaoks on üldine taustainfo olulisem, esimese hooga viidatakse infoallikana meediale, eeskätt ajalehele "Roheline Värav", mis ilmub kord kuus "Maalehe" vahel. Viidatakse ka isiklikele kontaktidele, aga on tunda et need hakkavad aeguma ja mitmetest ELFi tegevuse uuematest suundadest kujuneb arvamus kaudsemaid kanaleid mööda. Kõige ühesemalt on ELFi nimi viimasel ajal seotud kevadsuvisel raierahu kehtestamise nõudmisega. Hobu-forwarderiga metsamajandamist kiidetakse kui head ideed, kuid ei teata, et seadme väljatöötamise algatajaks oli ELF.

Üks oluline, just loodusharidusega seotud inimesteni viiv kanal näib olevat n-ö "pildiline" – kiidetakse ELFi poolt jagatavaid õppematerjale.

Üsna ootuspäraselt on kõige juhuslikum ja stereotüüpsem arusaam ELFist neil inimestel kelle tegevusala otseselt keskkonnakaitsega seotud ei ole – enamasti on ELFi tegemisi meedia vahendusel siiski märgatud (nende inimeste tähelepanu on köitnud näiteks metsade üleraiet, LinnuEurovisiooni, prügi sorteerimist või kompostiussikesi käsitlevad uudised üleriigilistes televisioonikanalites).

2. ELF kui organisatsioon

Valdavalt peetakse ELFi üsna tegusaks ja tõhusaks organisatsiooniks – üldjuhul ei peeta ELFi tegevust ka "liiga äärmuslikuks". Erandiks on siin majandussfääriga seotud inimesed (eeskätt erametsaomanikud), kelle majandushuvidega läheb ELFi tegevus vastuollu, mistõttu peavad nad ELFi ka üsna radikaalseks organisatsiooniks, kes majanduse "loomulikule" arengule "vastu tegutseb".

ELFi koostöövalmidust hinnatakse seniste kogemuste põhjal heaks. Kõige enam kiidetakse ELFi rahvusparkide ja looduskaitsealade töötajate poolt (ELFi eksperdid on praktilise looduskaitse korraldamisel väga hinnatud), aga ka koostööd teinud omavalitsuste (suuremate ürituste puhul ei tekitata müra ja prügi) ning talupidajate/ettevõtjate poolt (rannaniitude ja maastiku hooldamisel tehtud töid hinnatakse kõrgelt, samuti kiidetakse head koostööd talgureiside organiseerimisel).

3. ELFi roll ühiskonnas

ELFi kui valitsusvälise organisatsiooni vajadust ühiskonna arengu tasakaalustamiseks. Paljud küsitlejad märgivad, et ELFil on oluline roll täita riigi (ministeeriumite jm allasutuste) töö jälgimisel ja korruptsiooniga võitlemisel – ELF võtab üha enam enda kanda ebapädevate või seadusega vastuolus olevate otsuste kritiseerimise.

Looduskaitseametnike jaoks on luline ELFi ja Keskkonnaministeeriumi vahetõttu: kuigi tunnistatakse, et ELF sattub üha sagedamini keskkonnaministeeriumiga konflikti, leiavad ELFi poolsed tähelepanujuhtimised keskkonnaministeeriumi töö puudulikkusele või ebapädevatele otsustele pigem kiidusõnu. Keskkonnateenistuste